

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

MINISTRIA E ARSIMIT, SPORTIT DHE RINISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

UDHËZUES KURRIKULAR LËNDOR PËR GJUHËN E HUAJ

Material ndihmës për mësuesit e gjuhës së huaj në arsimin e mesëm të lartë

KLASAT 10-12

TIRANË, 2018

Përgatitën udhëzuesin:

Ludmilla Stefani, IZHA

Viola Karapici, IZHA

Kontribuan:

Luljeta Malaj, shkolla “Ismail Qemali”, Tiranë

Elida Reçi, shkolla “Sami Frashëri”, Tiranë

Julinda Sinani, shkolla “Sinan Tafaj”, Tiranë

Mimoza Berisha, QSHA

Udhëzuesi për zhvillimin e lëndëve “Gjuhët e huaja” në arsimin e mesëm të lartë është produkt i konsultimeve dhe i diskutimeve me mësues dhe me specialistë të këtyre lëndëve në këtë cikël shkollimi.

Prodhim i IZHA-s, 2018

www.izha.edu.al

Copy right © IZHA

TABELA E PËRMBAJTJES

I.	QËLLIMI I UDHËZUESIT TË LËNDËS “GJUHË E HUAJ”	3
1.1	Qëllimi i udhëzuesit	3
1.2	Struktura e udhëzuesit	3
II.	RËNDËSIA E LËNDËS “GJUHË E HUAJ”	4
2.1	Qëllimi i mësimdhënies dhe të nxëniet në lëndën “Gjuhë e huaj”	4
2.2	Shtirja e lëndës “Gjuhë e huaj”	7
III.	ZHVILLIMI I KOMPETENCAVE KYÇ NËPËRMJET KOMPETENCAVE TË LËNDËS “GJUHË E HUAJ”	8
IV.	INTEGRIMI NDËRLËNDOR.....	13
V.	METODOLOGJIA E MËSIMDHËNIE – NXËNIES NË GJUHËN E HUAJ	17
VI.	PLANIFIKIMI I LËNDËS DHE MODELE TË PLANIFIKIMIT LËNDOR.....	37
6.1	Llojet e planifikimeve	37
6.2	Planifikimi vjetor i lëndës	38
6.3	Planifikimi sipas periudhave	41
6.4	Planifikimi ditor	45
VII.	VLERËSIMI I NXËNËSVE NË LËNDËN E GJUHËS SË HUAJ.....	55
VIII.	KRITERET DHE REFLEKTIMI PËR DETYRAT E NDRYSHME NË LËNDËN E GJUHËS SË HUAJ	69
8.1	Kriteret për kryerjen e detyrave	69
8.2	Reflektimi ose komenti i mësuesit (Giving feedback)	69
IX.	TESTET E ARRITJEVE.....	70
9.1	Parimet e hartimit të testeve nga mësuesi	70
9.2	Hartimi i testit.....	71
9.3	Llojet e pyetjeve që hartohen në teste	72
9.4	Modele testesh.....	79

I. QËLLIMI I UDHËZUESIT TË LËNDËS “GJUHË E HUAJ”

1.1 Qëllimi i udhëzuesit

Udhëzuesi kurrikular për lëndën “Gjuhë e huaj” synon të ndihmojë mësuesit e gjuhës së huaj të arsimit të mesëm të lartë (AML) në punën e tyre të përditshme për zbatimin e programeve mësimore të bazuar në kurrikulën me kompetenca, si edhe drejtuesit dhe specialistët e arsimit për monitorimin e kësaj kurrikule.

Udhëzuesi është hartuar për të mbështetur mësuesit e gjuhës së huaj të planifikojnë mësimet krijuese, kuptimplote dhe argëtuese për nxënësit duke përzgjedhur veprimtari dhe strategji të përshtatshme, të cilat do të ndihmojnë nxënësin në procesin e marrjes së njohurive. Fokusi i është dhënë mësimdhënies dhe veprimtarive me në qendër nxënësin pasi nxënësit mësojnë më mirë kur janë pjesë e këtij procesi. Nxënësit mësojnë nëpërmjet situatave të të nxënit ku tekstet e leximit trajtojnë tema të interesit të tyre, të cilat përshtaten me zhvillimin moshor dhe nivelin gjuhësor. Ata gjithashtu realizojnë detyra dhe projekte që shkojnë përtej klasës dhe shkollës duke zbuluar në këtë mënyrë se si funksionojnë gjërat në shoqëri dhe në komunitet, pjesë e të cilit janë edhe ata.

1.2 Struktura e udhëzuesit

Udhëzuesi mundohet të japë përgjigje për një sërë pyetjesh dhe çështjesh të ngritura nga drejtuesit e shkollës, mësuesit, nxënësit, prindërit të cilët herë pas here kanë dilemat e tyre në lidhje me zbatimin e kurrikulës me kompetenca në lëndën e gjuhës së huaj.

Udhëzuesi përfshin:

1. Modele të zhvillimit të kompetencave kyç nëpërmjet lëndës së gjuhës së huaj.
2. Modele të integritit ndërlëndor brenda dhe jashtë fushës së të nxënit.
3. Metodologji për zhvillimin e lëndës së gjuhës së huaj.
4. Modele të planifikimit kurrikular të lëndës “Gjuhë e huaj”:
 - (a) Modele të planifikimit vjetor;
 - (b) Modele të planifikimit të periudhës;
 - (c) Modele të planifikimit ditor;
 - (d) Model planifikimi të projektit në lëndën “Gjuhë e huaj”;
 - (e) Modele të punës me PEGJ (Portofoli European i Gjuhëve).
5. Vlerësimi i nxënësve:
 - a. Modele të vlerësimit të vazhduar;
 - b. Modele të vlerësimit të Portofolit;

6. Teste të arritjes:

- a. Parimet e hartimit të testeve;
- b. Llojet e pyetjeve që hartohen në teste;
- c. Model testi për një periudhë.

Për trajtimin e këtyre çështjeve në këtë udhëzues operohet në dy drejtime:

Së pari, duke dhënë shembuj konkretë dhe modele për çështje të tilla si planifikimi i mësimdhënies, vlerësimit, punës me portofol apo forma dhe metoda pune për realizimin me sukses të orës mësimore.

Së dyti duke dhënë sugjerime për një mësimdhënie më cilësore duke pasur si kriter zbatimin e programit mësimor të lëndës ‘Gjuhë e Huaj’.

II. RËNDËSIA E LËNDËS “GJUHË E HUAJ”

Lënda “Gjuhë e huaj” (anglisht, frëngjisht, italisht, gjermanisht etj) ndihmon nxënësin të zhvillojë kompetencën kyç të komunikimit dhe të shprehurit si edhe synon zhvillimin gjuhësor dhe letrar, i cili është boshti themelor për rritjen intelektuale, sociale, kulturore dhe emocionale të nxënësit duke pasur për mision aftësimin dhe orientimin e nxënësit për të vepruar në situata të ndryshme komunikimi në gjuhë të huaj. Lënda “Gjuhë e huaj” edukon nxënësin me të kuptuarin, pranimin, vlerësimin dhe respektimin e kulturave dhe mënyrave të jetesës së popujve të tjerë duke e bërë atë të pavarur dhe të aftë të përballojë të nxënit gjatë gjithë jetës. Nxënësi, gjithashtu, mëson dhe bindet se gjuha e huaj, si një subjekt njohurish, aftësish, kulturash dhe vlerash, kërkon kohë dhe praktika të shumëllojshme komunikimi për t’u përvetësuar.

Për më tepër në kontekstin e sotëm social dhe politik, ku lidhjet globale janë gjithnjë dhe më të qendrueshme, si dhe kur Shqipëria aspiron të integrohet në Bashkimin European, prirja kryesore është krijimi i një mjedisi shumëgjuhësor e shumëkulturor, në të cilin mësimi i gjuhës së huaj kontribuon si në shkëmbimet kulturore midis vendit tonë dhe vendeve të ndryshme ashtu edhe për të udhëtuar botën, qoftë për shkollim apo për kënaqësi.

2.1 Qëllimi i mësimdhënies dhe të nxënit në lëndën “Gjuhë e huaj”

Qëllimet e lëndës “Gjuhë e huaj” në arsimin e mesëm të lartë janë që nxënësi:

- të ndërgjegjësohet për aspektet kulturore të gjuhës së huaj që po mëson, të reflektojë mbi ndryshimet mes praktikave kulturore të vendit ku flitet ajo gjuhë dhe gjuhës dhe kulturës amtare si edhe të këto tradita, kultura dhe vlera;

- të zhvillojë më tej kompetencën e të folurit dhe të komunikuarit duke përdorur njohuritë dhe aftësitë gjuhësore në situata praktike të jetës së përditshme, për të hulumtuar dhe dhënë përgjigje e argumente për çështje të interesit të tij;
- të forcojë ndërveprimin në situata reale dhe jashtëshkollore, lidhur me tematikën e trajtuar në situatat mësimore dhe të shkëmbejë informacione të detajuara mbi tema që paraqesin interes për të;
- të konsolidojë bashkëveprimin ndërmjet punës në grup dhe punës së pavarur individuale dhe të thellojë njohuritë gjuhësore, perceptuese dhe shprehëse;
- të zhvillojë rrjedhshmërinë në gjuhën e huaj përmes praktikës së vazhdueshme të përshtatshme për moshën, interesat dhe nivelin e tij gjuhësor;
- ta përdorë gjuhën e huaj që po mëson për të zgjeruar njohuritë edhe në lëndët e tjera

Me kurrikulën e re, gjuha e huaj është strukturuar me tri kompetenca, të cilat shpjegohen në tabelën e mëposhtme:

KOMPETENCAT E LËNDËS		REZULTATET (NIVELI B2)
1. GJUHËSORE <i>nënkupton përvetësimin e rregullave gramatikore, semantike, fonetike, ortografike si dhe pasurimin e fjalorit.</i>	a. Fjalori	Nxënësi zotëron fjalor të pasur për tema të përgjithshme dhe ato që lidhen me fushën e tij të interesit. Nxënësi përdor formulime të ndryshme fjalish për të shmangur përsëritjet por akoma mund të vihen re moment hezitimi. Saktësia gjuhësore është në përgjithësi e lartë megjithëse mund të shfaqen momente konfuzioni pa ndikuar në komunikim.
	b. Saktësia gramatikore	Nxënësi tregon shkallë të lartë kontrolli gramatikor duke mos bërë gabime të cilat mund të çojnë në keqkuptime.
	c. Fonetika	Nxënësi ka fituar shqiptim dhe intonacion të qartë dhe të natyrshëm.
	d. Ortografia	Nxënësi shkruan në mënyrë inteligjente tekste të gjata dhe të qarta duke zbatuar strukturën standarte të organizimit të paragrafëve dhe të gjithë tekstit. Drejtshkrimi dhe

		pikëzimi janë të saktë por mund të ketë shenja të influencës së gjuhës amtare.
2. SOCIO-GJUHËSORE <i>ka të bëjë me dimensionin shoqëror të gjuhës dhe i referohet të mësuarit të akteve të ndryshme të ligjërimit dhe komunikimit në kontekste të ndryshme shoqërore, të cilat kanë të bëjnë me statusin shoqëror, gjininë, moshën e nxënësit, si dhe me faktorë të tjerë që influencojnë në stilin dhe rregjistrat e gjuhës.</i>	a. Aktet e ligjërimit dhe komunikimit	Nxënësi me pak përpjekje merr pjesë dhe vazhdon një diskutim në grup edhe kur flitet shpejt dhe me shprehje idiomatike. Nxënësi gjithashtu diskuton me një folës vendas të asaj gjuhe duke mos shkaktuar keqkuptime dhe duke u shprehur në mënyrë të përshtatshme dhe pa gabime në formulimin e ideve.
3. PRAGMATIKE <i>ka të bëjë me njohjen e rregullave dhe parimeve sipas të cilave mesazhi komunikues organizohet dhe strukturohet (zhvillimi i temës, lidhja logjike e ideve, koherenca e mendimeve) dhe realizimin e funksioneve komunikuese (kërkimi i informacionit, dhënia e këshillës, kërkimi për ndihmë, rënia dakort, përshendetjet etj).</i>	a. Fleksibiliteti	Nxënësi përshtatet kur në diskutim ndryshohet tema dhe stili duke përshtatur formulimet sipas rastit.
	b. Pjesëmarrja në bashkëbisedim	Nxënësi ndërhyr në mënyrë të përshtatshme në diskutime. Nxënësi fillon, vazhdon dhe përmbyll diskutimin në mënyrë efektive duke e marrë radhën aty kur duhet dhe në mënyrë të përshtatshme.
	c. Zhvillimi i temës	Nxënësi tregon ose përshkruan në mënyrë të qartë duke zgjeruar dhe mbështetur pikat kryesore me shpjegime dhe shembuj të detajuar.
	d. Koherenca	Nxënësi përdor mjete të kufizuara lidhëse për të realizuar të folur të qartë dhe koherent.

Dy faktorë cilësorë, të cilët përcaktojnë suksesin e nxënësit në realizimin e funksioneve komunikuese janë:

- a. Rrjedhshmëria b. Saktësia e të shprehurit

Duke u bazuar tek kompetencat kyç dhe ato të komunikimit gjuhësor, nxënësi përdor aftësi dhe strategji të përshtatshme për përmbushjen e detyrave në veprimtaritë gjuhësore (me shkrim dhe me gojë): **marrja e informacionit** (të lexuarit, të dëgjuarit), **ndërveprimi** (të

folurit ndërveprues, të shkruarit ndërveprues), **produkti** (produkti i të folurit, produkti i të shkruarit) dhe **ndërhyrja** (përmbledhja, interpretimi, perifrazimi, përkthimi etj). Kryerja e vazhdueshme e veprimtarive gjuhësore bën që nxënësi të forcojë aftësitë dhe shkathhtësitë e të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit dhe të shkruarit.

2.2 Shtrirja e lëndës “Gjuhë e huaj”

Lënda “Gjuhë e huaj” është planifikuar në kurrikulën bërthamë si një lëndë me rëndësi për formimin e nxënësit duke filluar që nga arsimi bazë dhe përbëhet nga gjuha e huaj e parë dhe gjuha e huaj e dytë.

Gjuha e huaj e parë fillon në shkallën e dytë (klasa III) dhe mësohet deri në shkallën e gjashtë (klasa XII).

Gjuha e huaj e dytë fillon të mësohet në shkallën e tretë (klasa VI) dhe vazhdon deri në shkallën e gjashtë (klasa XII).

Klasa	X	XI	XII	Niveli i synuar
Gjuha e huaj e parë	3	3	3	B2
Gjuha e huaj e dytë	2	2	2	A2+

Duke ju referuar *Kuadrit të Përbashkët European të Referencave për Gjuhët* dhe programeve të lëndës “Gjuhë e Huaj” në AML, nxënësi synon të arrijë deri në fund të klasës së 12-të nivelin B2 për gjuhën e huaj të parë dhe A2+ për gjuhën e huaj të dytë.

Me poshtë jepet përshkrimi i nivelit A2 dhe B2 sipas shkallës globale të Kuadrit të Përbashkët European të Referencave për Gjuhët.

A 2	Nxënësi: Mund të kuptojë fjali dhe shprehje të përditshme që lidhen me fusha të nevojës më të domosdoshme si psh: informacion bazë rreth tij dhe familjes, në dyqan, gjeografia e vendit, puna/ët që bën. Mund të komunikojë për detyra të thjeshta dhe rutinë që kërkojnë shkëmbim informacioni të drejtpërdrejtë për çështje të njohura dhe të përditshme. Mund të përshkruajë me terma të thjeshta aspekte të formimit të tij/saj, mjedisit rrethues dhe çështje të fushave me interes/nevojë të drejtpërdrejtë.
-----	--

**shënim: Niveli A2+ është më i lartë se A2, gjithsesi ato kanë të njëjtat tipare kryesore duke shtuar përshkrues të cilët fokusohen në sasinë e shkëmbimit të informacionit duke përcaktuar si karakteristike të këtij niveli pjesëmarrjen më aktive të nxënësit në diskutime dhe bashkëbisedime duke u ndihmuar nga bashkëfolësi ose mësuesi.*

B2	Nxënësi: Mund të kuptojë idetë kryesore të një teksti kompleks mbi çështje konkrete dhe abstrakte
----	--

	duke përfshirë diskutime teknike në fushën e tij/saj të specializimit. Mund të bashkëveprojë rrjedhshëm dhe spontanisht duke e bërë komunikimin me folës vëndas të mundshëm pa vështirësi për secilën palë. Mund të prodhojë një tekst të qartë, të detajuar rreth një sërë temash dhe shpjegojë pikëpamjet e tij/saj për një çështje të ditës, duke dhënë avantazhe dhe disavantazhe për opsione të ndryshme.
--	---

**Shënim: Nxënësi në nivelin B2 konsiderohet si përdorues i pavarur i gjuhës. Dy tiparet kryesore të këtij niveli janë (a) nxënësi diskuton natyrshëm, rrjedhshëm dhe në mënyrë efektive pa ndihmën e shokëve ose të mësuesit, (b) nxënësi është në gjendje të korrigjojë gabimet e veta dhe të monitorojë të folurën e tij.*

Këto përshkrime detajohen më tej në Portofolin European të Gjuhëve (PEGJ) dhe përdoren nga mësuesi si bazë për të përcaktuar nivelin e arritjeve të nxënësit për çdo klasë.

III. ZHVILLIMI I KOMPETENCAVE KYÇ NËPËRMJET KOMPETENCAVE TË LËNDËS “GJUHË E HUAJ”

Lënda “Gjuhë e huaj” krijon hapësirë për nxënësin të zhvillojë jo vetëm kompetencat gjuhësore, por edhe ato kyç për dy arsye kryesore:

- a. Të nxënit është i orientuar drejt përdorimit të gjuhës në jetën e përditshme:

Përqasja e adoptuar nga Kuadri i Përbashkët Evropian i Referencave për Gjuhët (KPER) në të mësuarin e gjuhëve të huaja është e orientuar drejt të vepruarit ku nxënësi konsiderohet si “aktor shoqëror” d.m.th., anëtar i shoqërisë, që ka detyra për të përmbushur (të cilat nuk janë vetëm gjuhësore) në rrethana dhe në një mjedis të caktuar dhe brenda një fushe të caktuar veprimi. Komunikimi realizohet nëpërmjet veprimtarive gjuhësore, të cilat janë pjesë e një konteksti më të gjerë shoqëror që u jep atyre kuptim të plotë. Përqasja vepruese merr gjithashtu parasysh burimet njohëse, emocionale, të vullnetshme si edhe tërësinë e aftësive, që zotëron dhe vë në jetë çdo individ si një aktor shoqëror.

Në bazë të kësaj përqasjeje, çdo formë përdorimi dhe nxënieje e një gjuhe mund të përkufizohet si më poshtë:

“Përdorimi i një gjuhe, duke përfshirë edhe nxënien e saj, përfshin veprime të kryera nga nxënësi, i cili si individ dhe si aktor shoqëror zhvillon një numër kompetencash kyç dhe në veçanti kompetencën e komunikimit gjuhësor. Nxënësi vë në zbatim kompetencat që zotëron në kontekste dhe kushte të ndryshme (situatat e të nxënit) dhe kalon vështirësitë për t’u përfshirë në veprimtari gjuhësore. Këto veprimtari përfshijnë proceset gjuhësore, të cilat mundësojnë kuptimin dhe prodhimin e teksteve që lidhen me tema dhe fusha specifike duke mobilizuar strategjitë më të përshtatshme për përmbushjen e detyrave që duhen realizuar.

Monitorimi i këtyre veprimeve nga vetë nxënësi, çon në përforsimin ose përmirësimin e kompetencave kyç.”

Kjo përqasje ilustron në figurën e mëposhtme.

b. tematikat që trajtohen në lëndën e gjuhës së huaj janë të larmishme dhe mbulojnë të gjitha fushat e jetës, si p.sh.:

- **Jeta e përditshme** (organizimi i një plani ditor dhe i kohës së studimit; kujtime të mrekullueshme- dita më e bukur e jetës sime; qëllimet afatshkurtër dhe afatgjatë; çfarë dua unë për të ardhmen time etj.).
- **Bota e shkollës dhe e punës** (organizimi i një biznesi të vogël; shqetësimet e shoqërisë së sotme si papunësia etj; studimet dhe universitetet në vend dhe në botë etj.).
- **Jeta personale dhe shoqërore** (shanse dhe të drejta të barabarta për gratë dhe burrat, të rinjtë dhe të rriturit; vendlindja; personalitete në shoqëri etj.).
- **Bota rreth nesh** (arti në shekuj; e ardhmja, flora dhe fauna; historia e filmit; programet televizive; zakonet dhe traditat në vendet ku flitet gjuha që po mësohet; momente të rëndësishme të historisë botërore; personalitete në fusha të ndryshme të jetës etj.)
- **Bota e komunikimit** (bota e teknologjisë; rrjetet sociale; të shkruarit e letrave (letër kërkesë, letër ankesë, letër biznesi, ese etj.).

Realizimi i kompetencave kyç gjatë procesit të të nxënës kërkon që mësuesi të lidhë kompetencat kyç me kompetencat specifike të lëndës. Për të realizuar në praktikë këtë lidhje, mësuesi duhet të përzgjedhë metodat, teknikat dhe mjetet e përshtatshme didaktike për realizimin e çdo kompetence dhe rezultati të të nxënës. *Kompetenca përcaktohet si harmonizim i njohurive, shkathtësive, vlerave dhe qëndrimeve për të trajtuar plotësisht situatat e kontekstit.* Kur nxënësi punon për të përmbushur kompetencat gjuhësore, ai njëkohësisht është duke zhvilluar edhe kompetencat kyç.

Mësuesi gjatë procesit të planifikimit të periudhave mësimore si edhe planifikimit ditor duhet të jetë shumë i kujdesshëm në përcaktimin e rezultatit/ëve të të nxënës për kompetencat kyç që synon të arrijë nxënësi në shkallën dhe klasën përkatëse. Mësuesi duhet t'i përshtasë

Monitorimi i këtyre veprimeve nga vetë nxënësi, çon në përforcimin ose përmirësimin e kompetencave kyç.”

Kjo përjasje ilustron në figurën e mëposhtme.

b. tematikat që trajtohen në lëndën e gjuhës së huaj janë të larmishme dhe mbulojnë të gjitha fushat e jetës, si p.sh.:

- **Jeta e përditshme** (organizimi i një plani ditor dhe i kohës së studimit; kujtime të mrekullueshme- dita më e bukur e jetës sime; qëllimet afatshkurtër dhe afatgjatë; çfarë dua unë për të ardhmen time etj.).
- **Bota e shkollës dhe e punës** (organizimi i një biznesi të vogël; shqetësimet e shoqërisë së sotme si papunësia etj; studimet dhe universitetet në vend dhe në botë etj.).
- **Jeta personale dhe shoqërore** (shanse dhe të drejta të barabarta për gratë dhe burrat, të rinjtë dhe të rriturit; vendlindja; personalitete në shoqëri etj.).
- **Bota rreth nesh** (arti në shekuj; e ardhmja, flora dhe fauna; historia e filmit; programet televizive; zakonet dhe traditat në vendet ku flitet gjuha që po mësohet; momente të rëndësishme të historisë botërore; personalitete në fusha të ndryshme të jetës etj.)
- **Bota e komunikimit** (bota e teknologjisë; rrjetet sociale; të shkruarit e letrave (letër kërkesë, letër ankesë, letër biznesi, ese etj.).

Realizimi i kompetencave kyç gjatë procesit të të nxënës kërkon që mësuesi të lidhë kompetencat kyç me kompetencat specifike të lëndës. Për të realizuar në praktikë këtë lidhje, mësuesi duhet të përzgjedhë metodat, teknikat dhe mjetet e përshtatshme didaktike për realizimin e çdo kompetence dhe rezultati të të nxënës. *Kompetenca përcaktohet si harmonizim i njohurive, shkathtësive, vlerave dhe qëndrimeve për të trajtuar plotësisht situatat e kontekstit.* Kur nxënësi punon për të përmbushur kompetencat gjuhësore, ai njëkohësisht është duke zhvilluar edhe kompetencat kyç.

Mësuesi gjatë procesit të planifikimit të periudhave mësimore si edhe planifikimit ditor duhet të jetë shumë i kujdesshëm në përcaktimin e rezultatit/ëve të të nxënës për kompetencat kyç që synon të arrijë nxënësi në shkallën dhe klasën përkatëse. Mësuesi duhet t'i përshtasë

Monitorimi i këtyre veprimeve nga vetë nxënësi, çon në përforcimin ose përmirësimin e kompetencave kyç.”

Kjo përfaqëse ilustron në figurën e mëposhtme.

b. tematikat që trajtohen në lëndën e gjuhës së huaj janë të larmishme dhe mbulojnë të gjitha fushat e jetës, si p.sh.:

- **Jeta e përditshme** (organizimi i një plani ditor dhe i kohës së studimit; kujtime të mrekullueshme- dita më e bukur e jetës sime; qëllimet afatshkurtër dhe afatgjatë; çfarë dua unë për të ardhmen time etj.).
- **Bota e shkollës dhe e punës** (organizimi i një biznesi të vogël; shqetësimet e shoqërisë së sotme si papunësia etj; studimet dhe universitetet në vend dhe në botë etj.).
- **Jeta personale dhe shoqërore** (shanse dhe të drejta të barabarta për gratë dhe burrat, të rinjtë dhe të rriturit; vendlindja; personalitete në shoqëri etj.).
- **Bota rreth nesh** (arti në shekuj; e ardhmja, flora dhe fauna; historia e filmit; programet televizive; zakonet dhe traditat në vendet ku flitet gjuha që po mësohet; momente të rëndësishme të historisë botërore; personalitete në fusha të ndryshme të jetës etj.)
- **Bota e komunikimit** (bota e teknologjisë; rrjetet sociale; të shkruarit e letrave (letër kërkesë, letër ankesë, letër biznesi, ese etj.).

Realizimi i kompetencave kyç gjatë procesit të të nxënës kërkon që mësuesi të lidhë kompetencat kyç me kompetencat specifike të lëndës. Për të realizuar në praktikë këtë lidhje, mësuesi duhet të përzgjedhë metodat, teknikat dhe mjetet e përshtatshme didaktike për realizimin e çdo kompetence dhe rezultati të të nxënës. *Kompetenca përcaktohet si harmonizim i njohurive, shkathtësive, vlerave dhe qëndrimeve për të trajtuar plotësisht situatat e kontekstit.* Kur nxënësi punon për të përmbushur kompetencat gjuhësore, ai njëkohësisht është duke zhvilluar edhe kompetencat kyç.

Mësuesi gjatë procesit të planifikimit të periudhave mësimore si edhe planifikimit ditor duhet të jetë shumë i kujdesshëm në përcaktimin e rezultatit/ëve të të nxënës për kompetencat kyç që synon të arrijë nxënësi në shkallën dhe klasën përkatëse. Mësuesi duhet t'i përshtasë

ato me rezultatet e të nxënit të kompetencave të lëndës duke përzgjedhur dhe përdorur përmbajtjen mësimore, mjetet didaktike dhe metodologjinë e duhur përmes të cilave të realizojë sa më mirë këto rezultate.

Shembujt e mëposhtëm të zhvillimit të kompetencave kyç nëpërmjet zhvillimit të kompetencave dhe njohurive të marra në lëndën e gjuhës së huaj nuk janë shterruese. Ato pasurohen nga vetë mësuesit.

1. *Kompetenca digjitale dhe gjuha e huaj.*

Gjatë prezantimeve të ndryshme në orën e gjuhës së huaj, nxënësi jo vetëm zhvillon kompetencën pragmatike (zhvillimi i temës, lidhja logjike e ideve, koherenca e mendimeve), por ai përdor edhe mjetet e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit duke ndihmuar në zhvillimin e kompetencës digjitale.

Mësuesi në lëndën e gjuhës së huaj mund të planifikojë veprimtari dhe ushtrime të ndryshme, ku nxënësi përveç të mësuarit të gjuhës, të jetë në gjendje të zhvillojë kompetencën digjitale

Shembull

Një nga rezultatet e kompetencës digjitale për klasën XII (shkalla 6) është “*nxënësi vlerëson cilësinë e informacionit që gjen nga një shumëllojshmëri burimesh në internet*”. Mësuesi këtë rezultat mund ta realizojë në një orë diskutimi. Një orë më parë mësuesi ka ndarë klasën në grupe dhe secilit grup i ka dhënë disa faqe interneti për t'i vlerësuar (p.sh. Grupi A: <http://youtube.com/> <http://exploratorium.com> <http://planplanet.org> Grupi B) sipas kriterëve të dhëna në tabelën e mëposhtme e cila është plotësuar si shembull për faqen <http://www.britannica.com>.

Accuracy and acceptance	Trustworthy publisher, content written by experts in their field.
Authority and coverage	Authoritative author. Does not have the coverage of user-generated encyclopedias.
Audience and relevance	Aimed at English speaking adult readers.
Educational focus	Explicit educational focus but does not link to curriculum. Very text heavy.
Ease of use	Internet search engine. Navigation is a little complicated.

Pasi kanë plotësuar tabelat për faqet e dhëna, nxënësit diskutojnë në grup për avantazhet dhe disavantazhet e secilës prej tyre si edhe mbështesin me argumente se cila është faqja e tyre e preferuar.

2. Kompetenca e të menduarit dhe gjuha e huaj

Rezultatet e të nxënit të kompetencave në lëndën e gjuhës së huaj, pasqyrojnë të njëjtën qasje me rezultatet e të nxënit të kompetencave kyç në këndvështrimin e domosdoshmërisë së tyre në jetë, shoqëri dhe punë.

Shembull

Një nga rezultatet e kompetencës kyç të të menduarit për klasën XII (shkalla 6) është “*nxënësi përpunon në mënyrë kritike, informacionet e mbledhura nga burime të ndryshme për ndonjë temë të ndjeshme në shoqëri, formon qëndrim kritik dhe e paraqet atë gjatë një debati me moshatarët dhe me të tjerët për çështjen e ngritur, “pro” ose “kundër” (martesat mes anëtarëve të një gjinie, dënimi me vdekje etj.*”. Mësuesi këtë rezultat mund ta realizojë (a) në një orë debati ku nxënësve u është dhënë paraprakisht tema dhe pasi ata kanë mbledhur informacionin e duhur, diskutojnë në klasë dhe mbajnë qëndrimet e tyre pro/kundër ose (b) gjatë një ore ku zhvillohet aftësia e të shkruarit, mësuesi jep një temë eseje dhe nxënësit mbajnë qëndrimin e tyre duke dhënë argument të mbështetur me shembuj konkretë të gjetur nga jeta e përditshme ose burimet e ndryshme të informacionit.

3. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin dhe gjuha e huaj.

Në programin e klasës XI (shkalla 5) një nga rezultatet e të nxënit të kompetencës për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (kompetencë kyç) është “*nxënësi harton një projekt me faza të menaxhuara mirë (individualisht ose në grup) duke shkëmbyer, konsultuar dhe informuar të tjerët, si dhe duke identifikuar dhe duke vlerësuar burimet njerëzore, materiale dhe informative, në përputhje me rezultatet e pritshme;*”.

Shembull

Për përmbushjen e këtij rezultati mësuesi shfrytëzon orët e projektit dhe që në fillim të vitit shkollor, pasi klasa është ndarë në grupe, u kërkon nxënësve të hartojnë një plan studimi dhe veprimi për secilin anëtar të grupit. Plani paraqitet në klasë me afate kohore, përgjegjësi për secilin anëtar, si edhe rezultatet e pritshme. Mësuesi kërkon respektimin e tij dhe monitoron gjithë procesin pasi kjo do të jetë pjesë e vlerësimit final të projektit.

4. Kompetenca personale dhe gjuha e huaj.

Në programin e klasës XI (shkalla 5) një nga rezultatet e të nxënit të kompetencës personale (kompetencë kyç) është: “*nxënësi analizon veprimet e veta dhe të kolegëve gjatë një situatë konflikti, duke propozuar alternativa për zgjidhje të drejtë e pa pasoja duke ndarë përvojat, mendimet dhe ndjenjat me anëtarët e grupit;*”.

Shembull

Mësuesi ndihmon nxënësin për përmbushjen e këtij rezultati kur harton dhe planifikon situata të ndryshme të nxëni për tema të caktuara. P.sh., kur zhvillohet tema “Shkolla- studimet universitare” mësuesi krijon një situatë ku në një familje të përbërë nga gjyshërit, prindërit dhe dy fëmijë, fëmija më i madh kërkon të studiojë jashtë shtetit. Në familje ka debat dhe secili jep argumente të ndryshme (të qenurit larg familjes, situata financiare, të qenurit i pavarur etj) dhe në fund familja duhet të dalë me një vendim. Mësuesi ndihmon nxënësit me fjalorin dhe me struktura të larmishme formulimi fjalish.

5. Kompetenca qytetare dhe gjuha e huaj.

Në programin e klasës X (shkalla 5) një nga rezultatet e të nxënit të kompetencës qytetare (kompetencë kyç) është: *“Nxënësi shpreh mendimin duke kërkuar paraprakisht leje nga grupi, respekton mendimin e secilit anëtar të grupit duke i dëgjuar në mënyrë aktive, vendos duke bashkëpunuar me të gjithë anëtarët, për mënyrat që çojnë drejt përfundimit të një aktiviteti të caktuar.”*

Shembull

Mësuesi së bashku me nxënësit që në fillim të vitit shkollor vendosin rregullat që nxënësit do të ndjekin gjatë diskutimeve në grup. Për këtë arsye ata mund edhe të krijojnë një listë rregullash të shoqëruara me fjalët kyç në gjuhën e huaj që po mësojnë të cilat mund t'i pasurojnë gjatë vitit si edhe në vitet në vazhdim. Respektimi i rregullave dhe përdorimi i fjalorit të duhur në çdo situatë e ndihmon nxënësin jo vetëm të forcojë kompetencën qytetare, por edhe kompetencën e komunikimit dhe të shprehurit.

Gjithashtu, e parë në kontekstin e anasjelltë, nxënësi ndihmohet nga kompetencat kyç për të përmbushur sa më mirë kompetencat specifike të lëndës dhe për të realizuar veprimtaritë gjuhësore. Si p.sh., në varësi të tekstit që nxënësi lexon, ai nuk bazohet vetëm te kompetenca gjuhësore, por edhe te kompetenca e të menduarit ose ajo qytetare. Në një rast tjetër nëse nxënësi lexon një tekst si pjesë e një programi të të mësuarit, ai bazohet te kompetenca e të mësuarit për të nxënë.

IV. INTEGRIMI NDËRLËNDOR

Gjuha e huaj e pajis nxënësin me njohuri, aftësi dhe shkathtësi që sigurojnë suksesin e tij edhe në fushat dhe lëndët e tjera. Kompetencat gjuhësore janë kompetenca që ndihmojnë nxënësin në procesin e të nxënies në të gjitha fushat kurrikulare. Konceptet e njohuritë gjuhësore trajtohen e mësohen më mirë në kontekste të caktuara kuptimore dhe ligjërimore, të cilat lidhen ngushtë me fusha tematike të parashtruara në programin e gjuhës së huaj dhe të trajtuara në lëndët e tjera, duke e ndihmuar nxënësin të zgjerojë fjalorin dhe të zhvillojë aftësinë e të shprehurit qartë me shkrim dhe me gojë. Duke përvetësuar aktet dhe funksionet gjuhësore, nxënësi mëson si të komunikojnë me të tjerët në mënyrë korrekte dhe gramatikisht të saktë.

Më poshtë po renditim disa shembuj të integritit ndërlëndor të cilët nuk janë shteruese dhe pasurohen nga vetë mësuesit në punën e tyre të përditshme sipas situatave të krijuara në çdo orë mësimi:

1. *Gjuha e huaj dhe letërsia*

Gjuha e huaj mundëson nxënësin që të kuptojë dhe analizojë tekste ose mesazhe të ndryshme. Leximi dhe analiza e teksteve letrare ndikon në të kuptuarin e ngjarjeve, marrëdhënieve dhe figurave historike si dhe vlerave shoqërore.

- a. *Shembull:* Nxënësit në klasë të XI dhe XII në gjuhë të huaj mësojnë të shkruajnë ese argumentuese. Mësuesi pasi shpjegon strukturën e esesë dhe pasi ka marrë informacion nga nxënësit se si trajtohen esetë argumentuese në gjuhën shqipe, u cakton detyrë atyre të shkruajnë një ese mbi avantazhet dhe disavantazhet e periudhave të ndryshme në historinë e letërsisë botërore (Rilindja, Mesjeta etj) duke marrë shembuj nga autorët që po studiojnë në lëndën e letërsisë.

2. *Gjuha e huaj dhe historia, gjeografia*

Duke lexuar tekste të fushave të ndryshme (*histori, gjeografi, qytetari* etj), nxënësi zgjeron njohuritë për atë fushë dhe gjithashtu fiton njohuri mbi vendet ku flitet gjuha e huaj, të cilën po mëson. Këto njohuri ndërthuren me dijet mbi kulturën e këtyre vendeve, zakonet e doket e tyre, mënyrën e jetesës etj. Nxënësi mëson të ndërveprojë në situata të ndryshme me sjellje etike të përshtatshme, të cilat trajtohen përmes funksioneve gjuhësore, si: të kërkojë falje, të pyesë etj.

- a. *Shembull:* Kur në lëndën e gjuhës së huaj trajtohet tema “Jeta e personaliteteve të shquara”, mësuesi pyet nxënësit se cilën periudhë të historisë janë duke studiuar dhe inkurajon nxënësit që të prezantojnë jetën dhe veprimtarinë e njerëzve të shquar të vendit dhe periudhës historike që ata janë duke trajtuar në lëndën e historisë. Në këtë

mënyrë nxënësit shfrytëzojnë materialet e lëndës së historisë, bëjnë punë kërkimore, por dhe zgjerojnë më tej njohuritë e tyre të përgjithshme gjuhësore.

3. *Gjuha e huaj dhe lëndët e fushës “Shoqëria dhe mjedisi”*

Me fushën “Shoqëria dhe mjedisi” janë të lidhura tema si: miqësia, marrëdhëniet familjare, marrëdhëniet në shkollë, koha e lirë, festat, ndotja, mbrojtja e ambientit etj., të cilat rekomandohen në Kuadrin e Përbashkët European të Referencave për Gjuhët. Këto tema shoqërohen me fjalor e struktura gjuhësore, të cilat trajtohen jo si një qëllim më vetvete, por në një kontekst kuptimplotë dhe edukativ në lidhje me nivelin përkatës.

- a. *Shembull:* Mësuesi temat e jetës së përditshme rekomandohet t'i përdorë gjithmonë në fillim të orës së mësimi duke u drejtuar nxënësve pyetje të cilat çojnë tek njohuritë e reja që mësuesi do të prezantojë. Nëse tema e re që do prezantohet është “Jeta në komunitet”, mësuesi fillon me pyetje si: si do ta përshkruanit lagjen ku jetoni? A ju pëlqen ajo? Si do e donit ndryshe? etj. dhe më pas ndihmon dhe monitoron nxënësit të punojnë me tekstin e ri. Mësimi vazhdon me një (a) diskutim ku nxënësit në grupe shprehin mendimet e tyre se si do të donin të ishte lagja e tyre ose me (b) lojë me role ku nxënësit improvizojnë një emision televiziv dhe marrin rolet e drejtuesit të emisionit, përfaqësuesit të bashkisë, përfaqësuesit të komunitetit, të analistëve etj.

4. *Gjuha e huaj dhe biologjia*

Në lëndën e biologjisë, lidhja bëhet e qartë duke trajtuar tema, si: pjesët e trupit, ushqyerja, shëndeti dhe mjedisi.

- a. *Shembull:* Ngrohja globale, të jetuarit miqësisht me ambientin janë tema që trajtohen pothuajse në të gjitha tekstet e gjuhëve të huaja. Në trajtimin e këtyre temave mësuesi krijon situata reale të nxëni. Nxënësve u kërkohet të bëjnë një studim mbi ndotjen (ndotja e ajrit, akustike, e ambientit etj) në komunitetin ku jetojnë duke analizuar shkaqet, pasojat dhe prezantuar rekomandimet për një ambient sa më të pastër. Ata gjithashtu hartojnë pyetsorë dhe realizojnë intervista me banorët dhe bizneset e komunitetit. Një grup tjetër nxënësish zhvillojnë një fushatë ndërgjegjësimi (online ose me postera dhe fletpalosje) për të qenë sa më miqësorë me ambientin.

5. *Gjuha e huaj dhe matematika*

Integrimi i gjuhës së huaj me lëndët brenda fushës si edhe të fushave të tjera ndihmon jo vetëm në lidhjen ndërlëndore, por edhe në pasurimin e një leksiku më specifik dhe përdorimin e tij në jetën e përditshme. Lidhja me *shkencat natyrore* p.sh., matematika me

gjuhën e huaj shprehet në të mësuarin e numrave, veprimeve matematikore (mbledhja e zbritja, shumëzimi dhe pjesëtimi).

- a. Shembull: Një detyrë projekti shumë interesante që mund t'ju jepet nxënësve është të hartojnë një plan mujor për një jetesë të shëndetshme. Nxënësit duhet të përdorin jo vetën njohuritë që kanë në lëndën e edukimit fizik (planifikimi i llojeve të ndryshme të veprimtarive sportive) dhe të biologjisë (vlerat ushqimore të frutave dhe perimeve), por edhe në lëndën e matematikës (duke llogaritur kaloritë që do t'u duhen të harxhojnë çdo ditë ose kaloritë që do marrin nga ushqimi) dhe Informatikës (kërkimi dhe përzgjedhja e informacionit të duhur në internet). Gjithashtu nxënësit pasurojnë fjalorin në gjuhë të huaj me fjalë dhe struktura të reja. Mësuesi monitoron gjithë procesin dhe ndihmon me fjalorin e ri.

6. Gjuha e huaj dhe TIK

Lidhja me lëndën e TIK-ut, përmes së cilës nxënësi aftësohet të përdorë internetin, e-mail-in, programe të ndryshme, platforma digjitale, aplikacione etj, jo vetëm që e ndihmon nxënësin të marrë informacionin në kohë reale, por gjithashtu e ndihmon atë të eksplorojë të reja mbi botën dhe lëndën që ai po studion, të prezantojë sa më bukur dhe në mënyrë logjike idetë dhe opinionet e tij.

- a. Shembull: Mësuesi teston të kuptuarin e asaj që nxënësit lexojnë duke përzgjedhur materiale leximi në internet dhe harton një ushtrim me fjali të vërteta ose të gabuara rreth atyre materialeve. Nxënësve u kërkohet të shkojnë tek www.google.com dhe të kërkojnë fjalën wiki- Define:wiki. Gjithashtu u kërkohet të shohin një shembull wiki në: <http://thisisanexamplewiki.pbworks.com/> si edhe çfarë shkruhet në Wikipedia për wiki. Nxënësit pasi lexojnë materialet e dhëna zgjidhin ushtrimin e mëposhtëm dhe gjejnë nëse fjalitë janë të vërteta ose të gabuara:

No	Statement	True	false
1	Wikis are usually written by one person		
2	Wikis are always web based		
3	The readers of the site can edit the content, making changes to what has previously been written by other readers		
4			

Pas plotësimit të tabelës dhe diskutimit të pyetjeve, mësuesi u sugjeron nxënësve të përdorin wikis kur u duhet të shkruajnë një material në grup, ose kur u kërkohet të korrigjojnë detyrën e shokut.

7. *Gjuha e huaj dhe artet*

Tema të tilla si sporti, muzika, moda, piktura etj, janë të lidhura ngushtë me fushën e arteve ku nxënësit shkruajnë dhe diskutojnë rreth biografisë ose karrierës së aktorëve, sportistëve etj të tyre të preferuar. Mësuesi sugjerohet të fillojë orën e mësimit me diskutime rreth zhvillimeve më të fundit në fushën e artit, kulturës dhe sportit në vend dhe botë.

a. *Shembull:* Krijimi i situatave reale të të nxënës ndihmojnë nxënësit që jo vetëm të integrohen në orën e mësimit por edhe të mësojnë nga njëri-tjetri dhe të krijojnë dije të qëndrueshme. Në temën “Koha e lirë” mësuesi mund të krijojë situatën: Shkolla jonë do që të krijojë disa klube artistike dhe sportive pas mësimit (klubi i dramës, pikturës, shahut, fotografisë, filmit, futbollit etj). Në grupe:

- diskutoni se cilët mund të jenë të suksesshëm dhe pse, duke dhënë argumentet tuaja;
- vendosni në grup për në cilat klube do të dëshironit të ishit;
- hartoni një plan veprimtarish për klubin që ju mendoni se do të jetë më i kërkuar nga nxënësit;
- krijoni një poster për promovimin e klubit tuaj të preferuar.

Kjo situatë mund të zgjerohet dhe të jetë edhe temë projekti, ku nxënësit përfundojnë me prezantimin e një dramatizimi, filmi, foto, kolazh etj., të krijuara nga vetë nxënësit, duke shpjeguar në gjuhë të huaj hapat, teknikat, veprimtaritë që ndoqën dhe realizuan.

V. METODOLOGJIA E MËSIMDHËNIE – NXËNIES NË GJUHËN E HUAJ

Metodat e mësimdhënies janë mjaft të rëndësishme për të realizuar një mësimdhënie efektive. Përdorimi i tyre shërben për zhvillimin gjuhësor të nxënësve dhe konsolidimin e kompetencave kyç dhe ato të lëndës.

Mësuesit duhet të përditësojnë njohuritë rreth metodave, teknikave dhe strategjive të mësimdhënies me qëllim që të zhvillojnë tek nxënësi dëshirën për dijen, virtytet njerëzore, ambicien për të qenë i suksesshëm dhe aktiv në jetën e përditshme dhe botën e punës.

Ky përditësim do t'i ndihmojë mësuesit gjithashtu për të reflektuar rreth mësimdhënies së tyre si edhe të vlerësojnë pikat e tyre të forta dhe të dobëta. Mësuesit që njohin dhe përdorin teknika të ndryshme në orën e mësimi, pa dyshim janë shumë efektive, si edhe adoptohen më lehtë me nevojat e nxënësve dhe me situata të ndryshme me të cilat mund të ndeshen në klasë.

Një nga kompetencat kyç në kurrikulën me bazë kompetencat, është kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit. Kjo sjell si detyrë kryesore të çdo mësuesi të gjuhës së huaj, që duke mos lënë mënjane metodat e mëparshme që ka përdorur (Grammar Translation Method, Audio- Lingual Method, Total Physical Response Method etc), të përdorë gjerësisht metodën komunikative në mësimdhënie (Communicative Language Teaching Method). Qëllimi i kësaj metode është që në orën e mësimi gjuha që përdoret të jetë sa më afër gjuhës që përdoret në jetën e përditshme. Kjo do të thotë që mësuesi duhet t'i mësojë nxënësit jo “si të flasin” por “çfarë të flasin” dhe “kur të flasin”.

Disa tipare të kësaj metode janë:

- mësuesi dhe nxënësit përdorin gjuhën që po mësojnë gjatë orës së mësimi;
- gjuha që nxënësit po mësojnë është një mjet për komunikimin në klasë rreth problemeve dhe çështjeve reale të jetës së përditshme;
- funksionet gjuhësore që mësohen përdoren në situata të nxëni të shumëllojshme dhe reale;
- veprimtari të përditshme janë puna në çift, puna me role dhe lojërat, pasi ato ngjasojnë me botën reale (gjuha që përdoret duhet të ketë një qëllim);
- theksi vendoset në diskutimin e situatave reale ku shprehjet dhe fjalori i ri që po jepet është i përshtatshëm për këto situata;
- gabimet konsiderohen të natyrshme dhe të pranueshme.

Nxënësit mësojnë në mënyra të ndryshme; disa mësojnë më mirë kur shkruajnë, disa kur flasin dhe diskutojnë, të tjerët kur lexojnë ose dëgjojnë. Shumica e nxënësve mësojnë kur i

kombinojnë të gjitha këto aftësi. Nxënësit ndryshojnë shumë nga njëri-tjetri, por dy faktorë duket se janë universalë. Nxënësit mësojnë kur (a) motivohen dhe (b) kur nuk kanë ankth.

Tabela e mëposhtme jep veprimtari të ndryshme që mund të përdoren me nxënës të ndryshëm.

Nxënësi dinamik	Nxënësi me imagjinatë	Nxënësi analitik	Nxënësi praktik
Përshkrimi			
Është i interesuar të zbulojë vetë informacionin dhe i pëlqejnë metoda të ndryshme në orën e mësimi. Mëson duke provuar dhe gabuar.	I pëlqen diskutimi, puna në grup, jep feedback realist rreth ndjenjave dhe përdor imagjinatën e tij në trajtimin e problemeve. Mëson duke dëgjuar dhe duke shkëmbyer ide.	Është i interesuar në fakte. I pëlqejnë detajet dhe mendimi i organizuar. Mëson më mirë kur i trajton problemet nëpërmjet ideve.	Është i interesuar se si funksionojnë gjërat. I pëlqejnë gjërat teknike dhe aktivitetet praktike. Mëson më mirë kur i aplikon teoritë në praktikë.
Llojet e veprimtarive			
• Shkrim letrash; • përgatitje posterash; • lojëra të ndryshme; • fjalime; • pjesëmarrje në skenarë të ndryshëm në lojën me role; • publikim i punimeve të nxënësve • organizimi i ekskursioneve tematike; • intervista; • pyetësorë dhe vëzhgime.	• Diskutim rreth përvojave personale; • diskutim rreth pikturave, posterave, vizatimeve etj; • stuhi mendimesh; • të dëgjuarit; • të kënduarit e një kënge; • intervistat; • leximi i një artikulli të shkurtër gazete, tekst kënge/poemë, • shkëmbimi i një modeli detyre.	• Analizë faktesh; • leksione; • Marrje shënimesh; • ushtrime të kontrolluara; • lexim në qetësi; • diktime; • analizë diagramesh, tabelash etj.	• Formulim pyetjesh rreth mësimi; • ushtrime që kërkojnë aftësi të menduarit kritik; • ushtrime me alternativa/kombinime; • diskutime në çift ose në grup; • planifikimi i projekteve; • ushtrime me hapësira bosh; • tregime të animuar; • krijim diagramesh, tabelash etj.

Mësuesit gjithashtu duhet të marrin në konsideratë stilet e të nxënësit dhe veprimtaritë që lidhen me secilin prej tyre:

Stili i të nxënit	Karakteristikat	Veprimtaritë që rekomandohen
Visual (visual)	Nxënësi: • preferon të përdorë imazhe, foto, vizatime, harta, grafikë për të kuptuar informacionin e ri; • përdor shprehje “më trego...” “le të shikojmë ...”; • e kryen detyrën më mirë pasi ka parë udhëzimet ose pasi shikon një person tjetër që performon më përpara.	• përdorimi i hartave, grafikëve për prezantimin e njohurive të reja; • nënvizimi i koncepteve të reja; • përdorimi i listave, flash cards për rimarrjen e njohurive; • përdorimi i figurave për prezantimin e fjalëve të reja; • shkrimi në dërrasë të informacionit dhe koncepteve kryesore; • nëse punon në kompjuter, të rekomandohet të përdorë fonte dhe ngjyra të ndryshme në organizimin e informacionit.
Auditiv (auditory)	Nxënësi: • kupton informacionin e ri më mirë kur e dëgjon ose kur e diskuton në grup; • përdor përsëritjen si një teknikë e të nxënit dhe përfiton nga përdorimi i teknikave të të mbajturit mend (mnemonic devices); • përdor shprehje si “le ta bisedojmë ...” “le të flasim rreth...”; • kryen detyrën më mirë kur i jepen udhëzime me gojë	• përfshirja e nxënësit në diskutime rreth temës së dhënë; • pyetje për nxënësit rreth materialit; • nxënësin bëjnë përmbledhjen e mësimit; • inkurajimi i nxënësve të regjistrohen kur mësojnë njohuritë dhe konceptet e reja; • leximi i tekstit me zë të lartë; • nxënësve u sugjerohet të mësojnë disa herë me zë të lartë;
Prekshëm/kinestetik (kinesthetic/tactile)	Nxënësi: • kupton informacionin e ri më mirë kur i prezantohet nëpërmjet lëvizjes; • mëson më mirë kur e krijon vetë një detyrë dhe ka preference për përvoja fizike; • përdor shprehje si “le ta provojmë...” “si ndjeheni..”;	• dhënia e listës së materialeve që do t’i duhen për një veprimtari; • përdorimi i llojeve dhe formateve të ndryshme, fletë pune, lapsa etj.; • përdorimi i koncepteve të punës me role ose në grup; • prezantimi i konceptit të ri nga nxënësi nëpërmjet lëvizjes; • krijimi nga nxënësit i skenareve për

	• kryen detyrën më mirë kur provon vetë dhe mëson duke bërë; • pëlqen eksperimentet dhe nuk i referohet udhëzimeve.	përdorimin e koncepteve të reja; • vendosja e nxënësve në role të ndryshme; • inkurajimi i nxënësve për të përdorur lëvizjet trupore kur mëson koncepte të reja.
Linguistik/ verbal (read and write)	• preferon të lexojë dhe të shkruajë; • prezanton veten si adhurues i të lexuarit dhe që mban shumë shënime; • është në gjendje të shpjegojë konceptet abstrakte me fjalë ose edhe të shkruajë ese; • mëson më mirë kur i jepen ushtrime që kanë të bëjnë me arsyetimin gjuhësor.	• organizimi i lojërave gjuhësore; • projekte bazuar në të shkruarin; • caktimi i detyrave që fokusohen tek analiza letrare e tekstit; • vizita në librari, biblioteka; • nxënësit inkurajohen të hartojnë fjalorët e tyre; • tregimi nga nxënësit i historive që kanë lexuar; • punimi i ushtrimeve me fjalorin dhe të lexuarin e tekstit.

Mësyesi në punën e tij duhet të përdorë veprimtari, teknika dhe strategji të larmishme për t'iu përshtatur stileve të ndryshme të të nxënit, duke e bërë orën e mësimi sa më interesante dhe motivuese për nxënësin.

Më poshtë po listojmë disa teknika dhe aktivitete të ndryshme të cilat mund të përdoren në orën e mësimi:

1. *Eliciting* (nxjerrja e informacionit nga vetë nxënësit): është një term që përfshin disa teknika të cilat e aftësojnë mësuesin për të inkurajuar nxënësit të japin vetë informacion duke mos e marrë atë gati nga mësuesi.

Eliciting ndihmon për të pasur një klasë me në qendër nxënësin dhe krijimin e njohurive të reja mbi njohuritë që nxënësi ka. Eliciting është një teknikë bazë që duhet të përdoret rregullisht dhe jo vetëm në fillim të orës së mësimi, por kurdo që është e domosdoshme. Çelësi i suksesit i kësaj teknike është komunikimi sa më i mirë midis mësuesit dhe nxënësit. Mësuesi mund të marrë informacion nga nxënësit (elicit) për çdo gjë në orën e mësimi: fjalor, gramatikë, përvoja, ide etj.

Disa mënyra efektive për të marrë informacion nga nxënësit (eliciting):

Shembull

- a. Mësuesi pyet: “What is another way to say _____ ? Si mund ta themi ndryshe _____? (T:”What is another way of saying I am very very hungry?” S:” I am starving.”)
- b. Nëse nxënësi nuk e di fjalën e re, mësuesi jep një përkufizim të thjeshtë të asaj fjale: “ It is something that we drink hot coffee and tea with (a mug)”
- c. Mësuesi përdor lëvizje dhe mimikën për shpjegimin e fjalëve.
- d. Mësuesi përdor mjete vizuale.

2. *Dialogu:* Në përgjithësi dialogu përdoret për të ndihmuar nxënësin të mbajë mend struktura të reja dhe fjalorin e sapomësuar. Dialogu mund të meret nga teksti, mund ta ketë përgatitur mësuesi ose vetë nxënësit, duke ndjekur një model të dhënë.

Shembull

- a. Nxënësit lexojnë dialogun në qetësi.
 - b. Në çifte ose në grupe nxënësit praktikojnë dialogun në fillim duke lexuar dhe më pas duke e mbajtur mend.
 - c. Nxënësit e zgjerojnë ose e ndryshojnë dialogun duke e përshtatur sipas situatave të tyre personale.
- 3. *Loja me role:*** Nxënësit marrin role të ndryshme dhe më pas u jepet kohë të mendojnë duke pretenduar se janë personazhi rolin e të cilit kanë marrë. Kjo teknikë përdoret për të ndihmuar nxënësin që ta konsiderojë një problem nga këndvështrimet të ndryshme. Loja me role mund të funksionojë shumë mire duke pasuar dialogun, ku nxënësit marrin rolet e personazheve në dialog dhe krijojnë dialogun e tyre.
- a. Mësuesi krijon situatën për lojën me role.
 - b. Nxënësve u jepet një rol dhe koha e duhur për të menduar për rolin.
 - c. Zhvillohet debat ose diskutim midis nxënësve sipas roleve.
 - d. Nxënësit jashtë rolit të tyre diskutojnë për procesin se si u zhvillua debate.
- 4. *Pyetësor ose studim çështjeje:*** Kjo teknikë ndihmon nxënësin të formulojë pyetjet dhe të mbledhë informacionin e duhur, duke nxitur pavarësinë dhe autonominë e tij në procesin e të nxënit. Gjithashtu kjo teknikë ndihmon krijimtarinë dhe bashkëveprimin midis nxënësve.
- a. Mësuesi shpjegon informacionin që do të mblidhet.
 - b. Nxënësit individualisht, në çift ose në grup, hartojnë pyetjet e pyetësorit për të mbledhur informacionin që u duhet
 - c. Të dhënat e pyetësorit përpunohen në klasë.
 - d. Rezultatet diskutohen në klasë.

5. Diskutimi në grupe të vogla: Kjo teknikë përdoret kur mësuesi do të inkurajojë pjesëmarrjen e nxënësve në klasë dhe gjithashtu ndihmon në mbledhjen e opinioneve dhe ideve të nxënësve, si edhe të ulë ankthin e nxënësit për të folur para një publiku të gjerë. Kjo mund të krijojë zhurmë në orën e mësimit e cila është e justifikueshme në klasat e gjuhëve të huaja.

- a. Mësuesi prezanton temën;
- b. formohen grupet dhe jepen pyetje për secilin grup;
- c. grupet marrin kohë mjaftueshëm për të diskutuar dhe debatuar për temën e dhënë;
- d. ndahen opinionet dhe përgjigjet e pyetjeve me të gjithë klasën.

Mësuesi përdor strategji të ndryshme për ndarjen e klasës në grupe ose çifte:

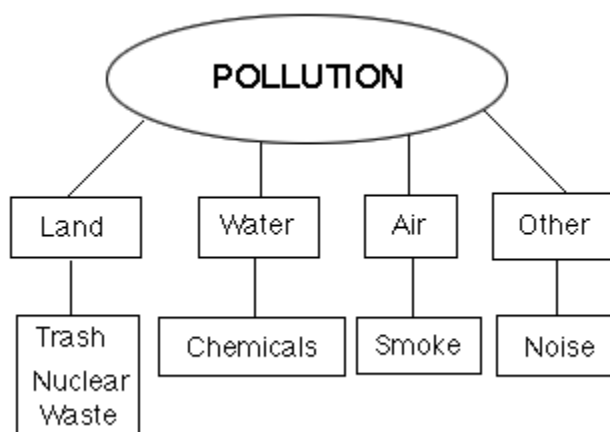
Shembull

- a. *Grupimi i nxënësve sipas interesave:* Nëse në një temë mësimi nxënësit do të diskutojnë për sportet e ndryshme dhe për avantazhet dhe disavantazhet e secilit prej tyre, mësuesi i ndan nxënësit në grupe sipas pëlqimit të secilit nxënës. (Grupi A: të gjithë ata nxënës që pëlqejnë ose praktikojnë basketbollin; Grupi B: të gjithë ata nxënës që pëlqejnë çiklizmin etj.).
 - b. *Grupimi i nxënësve sipas ngjyrës së tyre të preferuar:* Mësuesi përdor letra ose lapsa me ngjyra të ndryshme për secilin grup dhe nxënësi zgjedh të bashkohet me grupin i cili përfaqëson ngjyrën e tij të preferuar.
 - c. *Grupimi i nxënësve sipas ditëlindjes së tyre:* Mësuesi u kërkon nxënësve të gjejnë shokët ose shoqet të cilët kanë lindur në të njëjtin muaj me të për të krijuar grupin e tyre.
- 6. Brainstorming** (Stuhi mendimesh) është një teknikë pune në grup ku secili nxënës përpaket të gjejë një zgjidhje, të arrijë në një konkluzion për një problem të caktuar ose të gjenerojë ide të reja.
- a. Nxënësit inkurajohen të mendojnë dhe shprehën lirshëm.
 - b. Të gjitha idetë listohen në dërrasë ose organizohen në harta semantike dhe nuk kritikohen.
 - c. Kur janë shprehur të gjitha idetë bëhet vlerësimi i secilës prej tyre nga nxënësit duke diskutuar më në detaje.
 - d. Mësuesi monitoron dhe ndihmon me fjalor dhe saktësim konceptesh.

7. **Harta semantike** -Harta semantike është një organizim grafik që i ndihmon nxënësit të organizojnë idetë e tyre, si klasë, në grup ose individualisht. Në lëndën e gjuhës së huaj harta semantike përdoret për të zgjeruar fjalorin dhe për t'i grupuar fjalët në kategori që lidhen me njëra tjetrën. Një organizues shpesh shoqërohet me ide dhe është i dobishëm për lidhjet midis ideve dhe koncepteve duke u bazuar në njohuritë e marra për të ndërtuar njohuri dhe koncepte të reja ose për të zgjeruar fjalorin mbi një temë të caktuar. Organizuesit semantikë zakonisht kanë një koncept qendror që rrethohet nga koncepte të tjera kyç që e zbërthejnë atë dhe që mund të bëhen edhe më të hollësishme, sa më shumë që largohen nga koncepti qendror.

Shembull

Në temën mësimore “Ndotja (Pollution)” mësuesi mund të përdorë hartën semantike të mëposhtme për të mbledhur informacion nga nxënësit:

8. **Think-Pair-Share (TPS)**- është një teknikë që mësuesi përdor kur nxënësit duhet të zgjidhin një problem së bashku ose kur nxënësit duhet të dalin me një përgjigje të përbashkët për një pyetje.
- Secili nxënës mendon në mënyrë individuale ose shkruan përgjigjen e pyetjes në fletore (think.)
 - Mësuesi i vendos nxënësit në çifte ku ata diskutojnë për përgjigjet e tyre (pair)
 - Nxënësit ndajnë mendimet e tyre me të gjithë klasën dhe dalin në konkluzione të përbashkëta (share)

Shembull

Një teknikë shumë e mirë për të ndarë nxënësit në çifte është përdorimi i sinonimeve ose të kundërtave të një fjale. Mësuesi përgatit fletë ku në secilën prej tyre është shkruar një fjalë. Nxënësve u jepet kohë të gjejnë shokun/shoqen që ka fletën ku është shkruar sinonimi ose e kundërta e fjalës që ka fleta e tij dhe kështu ai/ajo gjen shokun/shoqen me të cilin do të diskutojë përgjigjet e pyetjes së dhënë.

9. **Know-Want to know-Learned** (KWL) (Di, Dua të di Mësova) është teknikë e cila i ndihmon nxënësit të organizojnë informacionin përpara, gjatë dhe pas një ore mësimi. Mësuesi e përdor këtë teknikë për të inkurajuar nxënësit të jenë sa më active në marrjen e njohurive të reja, në shkëmbimin e rezultateve të të nxënit si edhe për monitorimin e procesit të të nxënit.

- Nxënësit krijojnë tabelën K-W-L
- Nxënësit plotësojnë kolonën e parë (What do you know about this topic?- çfarë dini rreth kësaj teme?). Nxënësit punojnë individualisht ose në çifte. Ndonjëherë mësuesi krijon një listë në dërrasë të të gjitha përgjigjeve të nxënësve. Në këtë fazë mësuesi mund të korrigjojë konceptet e gabuara ose mund ta lërë si detyrë për nxënësit në fund të orës së mësimi.
- Nxënësit plotësojnë kolonën e dytë (What do you want to know about this topic?, Çfarë dëshironi të mësoni rreth kësaj teme?)
- Gjatë orës së mësimi ose në fund të saj nxënësit plotësojnë kolonën e tretë. Gjithashtu nxënësit mund të shtojnë pyetje të tjera tek kolona e dytë të cilat mund të shërbejnë si fillim për orën tjetër të mësimi.

Shembull

Topic: Gravity		
What I know	What I want to know	What I have learned
- it keeps us from floating around - it makes things fall - there is less gravity on the moon - Isaac Newton discovered gravity	- What is gravity? - Why is there less gravity on the moon? - How did Newton discover gravity? - What determines how fast something will fall to the ground. (teacher question)	- Gravity is the force that pulls objects towards the earth. - The amount of gravity there is, depends on the masses of the object involved. The Moon is a lot less massive than the Earth, so there is less gravity on the moon than there is on Earth. - Air resistance determines how fast something will fall to the ground.

Sipas tabelës nxënësit nuk e kanë gjetur në tekst përgjigjen e pyetjes se si Newtoni e zbuloi gravitetin. Për këtë arsye mësuesi inkurajon nxënësit të shohin edhe burime të tjera informacioni për të gjetur përgjigjen e pyetjes.

Gjithashtu kësaj tablele mund t'i shtohen edhe kolona të tjera, të cilat e ndihmojnë nxënësin drejt të menduarit kritik dhe të pavarur.

- Cilat janë faktet për përgjigjen e dhënë? (What is my evidence?)
- Si unë mund të mësoj më shumë? (How can I learn more?)

10. Të mësuarit me projekte - Projekti kurrikular në lëndën e gjuhës së huaj është rubrikë e detyruar e **Portofolit Europian të Gjuhëve**.

Projekti kurrikular është strategji e të nxënës dhe mësimit dhe nxënësit me në qendër nxënësin përmes së cilës nxënësit në mënyrë të pavarur ose/dhe si një anëtar i një grupi hulumtojnë mbi një çështje të caktuar ose një problem të lidhur me jetën reale. Projekti si veprimtari integruar me karakter kërkimor e krijues nxit zhvillimin e aftësive të larta të të menduarit kritik, aftësive komunikuese, të bashkëpunimit, të përdorimit të TIK, të sipërmarrjes etj.

Zbatimi i një projekti në lëndën e gjuhës së huaj kërkon më shumë se një orë mësimore.

Projekti kurrikular mund të jetë i shtrirë përgjatë gjithë vitit shkollor, pra në të tri periudhat, por mund të jetë i shtrirë dhe vetëm brenda një periudhe. Sido që të jetë shtrirja e projektit, ai ka vlerësimin e tij brenda vlerësimit të portofolit. Mësuesi që kur planifikon projektin duhet të ketë në mendje vlerësimin e tij. Vlerësimi nuk është diçka që ndodh vetëm në fund të projektit, mësuesi vlerëson nxënësit dhe përgjatë zhvillimit të tij.

Nëse projekti ka shtrirje përgjatë gjithë vitit, në çdo periudhë vlerësohet si pjesë e portofolit ajo pjesë e projektit që është realizuar. Në rastin kur ka shtrirje brenda një periudhe vlerësohet i gjithë projekti.

Planifikimi dhe zbatimi në mënyrë efektive i një projekti kërkon që mësuesi të përcaktojë qartë detyrën mësimore në detaje për çdo grup dhe nxënë (është mjaft e rëndësishme që secili nxënës të jetë i përfshirë dhe i angazhuar me detyra të përcaktuara); të paraqesë rezultatet e të nxënës që do të arrihen nëpërmjet projektit; të paraqesë hollësisht çdo fazë të realizimit të projektit; të qartësojë nxënësit për arritjen përfundimtare të projektit; të qartësojë nxënësit për kriteret e vlerësimit të projektit; të vëzhgojë dhe të japë gjykimin e tij në mënyrë të vazhdueshme për ecurinë e zbatimit të projektit.

Për realizimin e projektit shfrytëzohen përvojat vetjake të nxënësve dhe njohuritë e marra nga burime të ndryshme duke integruar fushat dhe lëndët e tjera të të nxënës.

Realizimi i një projekti në lëndën e gjuhës së huaj kërkon përdorimin e më shumë se një metode, teknike ose strategjie, si: vërtetimi, studimi i rastit, intervista, puna në grup, puna individuale etj.

Hapat kryesore që ndiqen për realizimin e një projekti janë:

- Përcaktohet saktë çështja ose problemi për të cilin do të hulumtohet, në mënyrë që të jetë i menaxhueshëm në kohë. Nxënësit mund të bazohen te temat mësimore, interesat, dëshirat ose pasionet e tyre etj.
- Përcaktohen detyrat që duhet të realizohen për të grumbulluar të dhënat e nevojshme nga puna e secilit nxënës.
- Grumbullohet materiali dhe/ose mjetet e nevojshme.
- Përpunohen dhe analizohen të dhënat e grumbulluara.
- Nxirren përfundime dhe përgjithësime nga të dhënat e grumbulluara dhe përgatitet produkti përfundimtar.
- Prezantohen gjetjet dhe përfundimet e projektit ose prezantohet produkti i krijuar. Për prezantim nxënësit mund të përdorin mënyra të ndryshme si: Power Point, film, dramatizim, debat, gazetë, broshurë, guidë etj.

Për planifikimin e një projekti mësuesi në bashkëpunim me nxënësit ndërton planin e projektit, rubrikat kryesore të të cilit paraqiten më poshtë. Në varësi të tematikës së projektit dhe specifikave të tij mësuesi mund të pasurojë planin me rubrika të tjera. Ky plan u paraqitet nxënësve të cilët e realizojnë atë gjatë gjithë vitit. Projekti shkruhet në gjuhën e huaj të cilën nxënësit po mësojnë.

Mësuesi planifikon në planin e tij ditor çdo orë të planifikuar të projektit, sikurse vepron me orët e tjera mësimore.

Rubrikat kryesore të planit të një projekti kurrikular përfshijnë:

1. Tema e projektit:

Përcaktohet nga nxënësit në bashkëpunim dhe monitorim nga mësuesi. Klasa ndahet në grupe dhe secili grup zgjedh temën duke u bazuar në temat të cilat do të zhvillohen gjatë vitit si dhe duke pasur parasysh integrimin me lëndët e tjera.

2. Kohëzgjatja e projektit/orët mësimor:

Nëse projekti është ndërlëndor, përcaktohet kontributi i çdo mësuesi dhe orët mësimore për secilën lëndë. Këshillohet që projekti të jetë për gjatë gjithë vitit pasi nxënësit duhet të kenë kohë të hulumtojnë, diskutojnë dhe të dalin me një produkt final. Në lëndën e gjuhës së huaj projekti nuk duhet të jetë më pak se 8 orë.

3. Klasa/t pjesëmarrëse:

Përcaktohet klasa ose klasat në rast se ka disa klasa. Lënda e gjuhës së huaj krijon hapësirën dhe mundësinë të ketë bashkëpunim midis klasave dhe lëndëve të ndryshme.

4. Rezultatet e të nxënës:

Përfshijnë njohuritë, aftësitë dhe qëndrimet që do të zhvillohen përmes veprimtarive të projektit. Këto rezultate merren nga PEGJ –Portofoli European i Gjuhëve ku janë të detajuara për secilën aftësi dhe nivel në formën e fjalive “Unë mund të bëj “ (rezultatet dhe i gjithë projekti do të shkruhen në gjuhën e huaj që nxënësi po mëson.)

Shembull:

Ne mund të:

- analizojmë faktorët dhe pasojat
- paraqesim në forma të ndryshme (me gojë, të shkruar) argumente për të përforcuar mendimet apo qëndrimet tona
- realizojmë vëzhgime në rajonin (qytetin/fshatin) ku jetojmë të
- realizojmë individualisht ose në grup intervista, biseda me specialistë mbi
- kërkojmë në burime të ndryshme informacioni, mbledhim informacion, dhe prezantojmë informacionin e përpunuar me anë të tabelave, diagrameve, grafikëve, tekstit të shkruar etj.
- përgatisim një plan veprimtarish/masash për nxënësit e shkollës/ klasës sonë, të cilat do të ndikojnë
- bashkëpunojmë dhe ndajmë ide me shokët për realizimin e projektit.
-

5. Njohuritë kryesore që do të përdoren gjatë zhvillimit të projektit:

Përcaktohen konceptet dhe njohuritë që duhet të zotërojë nxënësi për realizimin e këtij projekti.

6. Partnerët

Përcaktohen partnerët nëse ka. P.sh., nëse projekti në lëndën e Gjuhës së huaj ka si qëllim që nxënësit të hulumtojnë për ndotjen mjedisore në zonën ku banojnë, një specialist i mjedisit mund të jetë një partner pjesëmarrës në projekt.

7. Veprimtaritë kryesore që do të kryen për realizimin e projektit, afatet dhe personat përgjegjës:

Klasa ndahet në grupe dhe secili grup në bashkëpunim me mësuesin përcaktojnë afatet kohore.

Shembull

Nr	Veprimtaria	Afati	Produkti i punës
1	- Përcaktimi i temës dhe nëntemave të projektit në bashkëpunim me nxënësit. - Përcaktimi i detyrave për secilin grup dhe nxënësit. - Përcaktimi i afateve për secilën fazë të projektit. - Hartimi i një liste paraprake të burimeve të informacionit të cilët do të mbështesin studimin. - Përgatitja e pyetësorëve dhe intervistave të strukturuar.	Periudha e parë Shtator-dhjetor Faza e parë e projektit	<u>Produkti:</u> - Hartimi dhe dorëzimi nga çdo nxënës i dokumentit që pasqyron: <i>Temën e grupit, nënçështjen individuale, burimet e informacionit ku do mbështetet dhe hapat për fazat pasardhëse.</i> - Pyetësorët e përgatitur sipas tematikave të grupeve.
2	- Mbledhja e informacionit nga pyetësorët, intervistat, dhe përmes hulumtimit në burimet e identifikuara të informacionit. - Përpunimi i të dhënave. - Hartimi i draftit të parë të projektit dhe diskutimi i tij.	Periudha e dytë Janar-mars Faza e dytë e projektit	<u>Produkti:</u> Drafti i parë i projektit.
3	- Përgatitja e produktit përfundimtar. - Prezantimi nga grupet. - Vlerësimi i punës në grup dhe punës individuale	Periudha e tretë Prill-qershor Faza e tretë e projektit	<u>Produkti:</u> Produkti përfundimtar në formën e një raporti.

****Shënim:** Për projektin në gjuhë të huaj mund të organizohen edhe shfaqje të ndryshme ose dramatizime dhe si rezultat veprimtaritë dhe produkti do të jenë të ndryshme.*

8. Burimet kryesore të informacionit. Mësuesi duhet të orientojë nxënësit drejt përdorimit të burimeve të larmishme dhe të duhura të informacionit. Në lëndën e Gjuhës së huaj ku temat që mund të zgjidhen janë nga të gjitha fushat e jetës burime të çmuara informacioni, përveç internetit, teksteve të ndryshme si enciklopeditë,

revistat, etj., janë vëzhgimet në natyrë dhe shoqëri, pjesëmarrja në punë komunitare dhe vullnetare etj.

- 9. Tematika e orëve të planifikuara të planit mësimor** - këtu vendoset tematika për çdo orë mësimore të projektit. Psh: nëse projekti planifikohet në 8 orë atëherë duhet vendosur tematika për të tetë orët si ndarja e nxënësve në grupe, përcaktimi i temës dhe roleve për secilin grup, kërkimi dhe mbledhja e materialeve, krijimi i draftit të parë, prezantimi etj)

Shembull:

Tematika e orëve të planifikuara

- Ndarja e grupeve detyrave për secilin nxënës dhe përcaktimi i burimeve të informacionit.
- Hartimi i planit të veprimtarive të projektit për secilin grup, afatet dhe personi përgjegjës.
- Përgatitja e instrumenteve (pyetësorë, intervista) për grumbullimin e informacionit në terren.
- Grumbullimi i të dhënave nga intervistat dhe burimet e tjera të informacionit.
- Përpunimi i të dhënave. Diskutimi në klasë i rezultateve kryesore paraprahe të nxënësve.
- Përgatitja e draftit të parë të projektit dhe diskutimi në klasë.
- Prezantimi i produktit/raportit përfundimtar. Vlerësimi i punës në grup dhe individuale. (prezantimi i produktit mund të kërkojë më shumë se një orë mësimore)

- 10. Përshkrimi i produktit të projektit**- duhet të përfshijë shkurtimisht llojin e produktit që pritët të realizohet dhe mënyrën e prezantimit të tij.

- 11. Vlerësimi i nxënësve dhe reflektimi** - Mësuesi së bashku me nxënësit përcaktojnë kriteret për vlerësimin e projektit të cilat ua komunikon nxënësve që në fillim të projektit. P.sh. kriteret mund të përcaktohen në lidhje me trajtimin e përmbajtjes në përmbushje të tematikës, përdorimin e burimeve të informacionit, përgatitjen e produktit, prezantimin e tij etj., në varësi të rezultateve të të nxënësve.)

Tabelat e mëposhtme paraqesin shembuj kriteresh për vlerësimin e projektit

Shembull 1

A është fokusuar përmbajtja e projektit te çështja/problemi i identifikuar për shqyrtim?	
A është lidhur tema e projektit me situata nga jeta reale?	
A i kanë zbatuar nxënësit konceptet e marra në lëndën përkatëse?	

A kanë mbledhur të dhëna bazuar në burime të mjaftueshme informacioni?	
A kanë bashkëpunuar nxënësit për të zhvilluar aftësitë komunikuese, vetëmenaxhuese dhe organizuese?	

Shembull 2

Periudha	Kriteri	Niveli 2	Niveli 3	Niveli 4	
Periudha 1	Strukturon pyetësorët/intervi stat në përmbushje të tematikës dhe mbledhjes së të dhënave.	Formulon pyetje të cilat nuk e adresojnë problemin konkret dhe grumbullimin e të dhënave.	Formulon pyetje që adresojnë pjesërisht problemin dhe mundësojnë grumbullimin e të dhënave.	Formulon pyetje që adresojnë tërësisht problemin dhe mundësojnë grumbullimin e të dhënave.	
		2 pikë	4 pikë	6 pikë	
	Identifikon dhe përdor burime të larmishme për hulumtimin e informacionit.	Përdor burime të ndryshme për hulumtimin e informacionit.	Identifikon dhe përdor burime të ndryshme për hulumtimin e informacionit pa vlerësuar vlefshmërinë dhe besueshmërinë e tyre.	Identifikon dhe përdor burime të ndryshme për hulumtimin e informacionit duke vlerësuar vlefshmërinë dhe besueshmërinë e tyre.	
		2 pikë	4 pikë	6 pikë	
	Shkëmben ide dhe bashkëpunon në grup.	I bashkohet grupit por nuk është aktiv në realizimin e detyrës.	Bashkëpunon me grupin vetëm kur i kërkohet nga anëtarët e tjerë.	Demonstron gatishmëri për realizimin e detyrës dhe ndan ide me të tjerët.	
		1 pikë	2 pikë	3 pikë	
	Pikët maksimale		15 pikë		
		Përpunon informacionin e mbledhur bazuar në të dhëna.	Identifikon informacionin dhe të dhënat gjeografike për të nxjerrë	Përshkruan informacionin dhe të dhënat gjeografike për të nxjerrë	Analizon dhe interpreton informacionin dhe të dhënat gjeografike për të nxjerrë përfundime

Periudha 2		përfundime të thjeshta.	përfundime bazuar në të dhëna.	dhe evidentuar kufizimet.
		2 pikë	4 pikë	6 pikë
	Organizon draft- produktin në përmbushje të tematikës dhe zgjidhjes së problemit.	Strukturon raportin në çështje që adresojnë pjesërisht problemin, por nuk ofrojnë zgjidhje.	Strukturon raportin në çështje që adresojnë pjesërisht problemin dhe ofrojnë zgjidhje të pjeshme.	Strukturon raportin në çështje që adresojnë tërësisht problemin dhe ofrojnë zgjidhje.
		2 pikë	4 pikë	6 pikë
	Shkëmben ide dhe bashkëpunon në grup.	I bashkohet grupit por nuk është aktiv në realizimin e detyrës.	Bashkëpunon me grupin vetëm kur i kërkohet nga anëtarët e tjerë.	Demonstron gatishmëri për realizimin e detyrës dhe ndan ide me të tjerët.
		1 pikë	2 pikë	3 pikë
Pikët maksimale		15 pikë		
Periudha 3	Trajton tematikën në funksion të zgjidhjes së problemit.	Identifikon zgjidhje për çështjen gjeografike aktuale pa u thelluar në pasojat e mundshme të zgjidhjes së propozuar.	Propozon zgjidhje për çështjen gjeografike aktuale dhe identifikon disa ndër pasojat e mundshme të zgjidhjes së propozuar.	Propozon zgjidhje për çështjen gjeografike aktuale dhe analizon pasojat e mundshme të zgjidhjes së propozuar.
		2 pikë	4 pikë	6 pikë
	Prezanton informacionin duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm gjeografik.	Organizon me vështiësi informacionin, pa e përshtatur për audiencën e synuar.	Organizon informacionin, pa e përshtatur atë për audiencën e synuar dhe e përcjell qartë; përdor fjalorin dhe terminologjinë	Organizon informacionin, e përshtat atë për audiencën e synuar dhe e përcjell qartë; përdor fjalorin dhe terminologjinë gjeografike.

			gjeografike.	
		2 pikë	4 pikë	6 pikë
	Shkëmben ide dhe bashkëpunon në grup për prezantimin e produktit përfundimtar	I bashkohet grupit por nuk është aktiv në realizimin e detyrës. 1 pikë	Bashkëpunon me grupin vetëm kur i kërkohet nga anëtarët e tjerë. 2 pikë	Demonstron gatishmëri për realizimin e detyrës dhe ndan ide me të tjerët. 3 pikë
Pikët maksimale		15 pikë		

Në lëndën e gjuhës së huaj mësuesi përdor tabela të ndryshme vlerësimi të cilat i harton vetë sipas kompetencave, aftësive ose njohurive që do të vlerësojë.

Më poshtë po prezantojmë disa tabela sugjeruese vlerësimi:

a. Gjuhë angleze

Rubric 1

	4	3	2	1
Requirements	All requirements are met and exceeded.	All requirements are met.	One requirement was not completely met.	More than a requirement was not completely met.
Attractiveness	Makes excellent use of font, color, graphics, effect, etc to enhance presentation.	Makes good use of font, color, graphics, effect, etc to enhance presentation.	Makes use of font, color, effect, but occasionally these detract from the presentation content.	Makes use of font, color, effect, but these often distract from the presentation content.
Organisation	Content is well organized using headings or bulleted lists to group related material.	Uses headings or bulleted list to organize, but the overall organization of topics appears flawed.	Content is logically organized for most of the time.	There was no clear or logical organizational structure, just lots of facts.
Oral presentation	Interesting, with smooth delivery that holds	Relatively interesting, with a fairly smooth	Delivery not smooth, but able to hold audience	Delivery not smooth and audience attention

	audience attention.	delivery that usually holds audience attention.	attention most of the time.	lost.
Content	Covers topic in-depth with details. Subject knowledge is excellent.	Includes essential knowledge about the topic. Subject knowledge appears to be good.	Includes essential information about the topic but there are 1-2 factual errors.	Content is minimal or there are several factual error.
Total ____/25				

Rubric 2

	4	3	2	1
Content	Project contains all the necessary required elements.	Project contains most of the required elements.	Project contains only a few of the required elements.	Project does not contain any of the required elements.
Neatness	Work is neat throughout the entire project.	Work is neat throughout most of the project	Work is somewhat sloppy and difficult to read.	Work is very sloppy and difficult to read
Organization	Project is very well-organized and easy to read.	Project is mostly well-organized and easy to read.	Project is somewhat well-organized and easy to read.	Project is very unorganized and difficult to read.
Attractiveness	The project is exceptionally attractive and visually appealing to the reader or person viewing it.	The project is mostly attractive and visually appealing to the reader or person viewing it.	The project is somewhat attractive but can be visually distracting to the reader or person viewing it.	The project is formatted in way that is confusing to the reader or person viewing it.
Summarize	Student can clearly and accurately summarize the information in a succinct manner.	Student can accurately summarize information but adds some unnecessary details.	Student summarizes information but includes some misinformation.	Student struggles to summarize important information.

Language and mechanics	Project contains no errors in language or mechanics.	Project contains a few errors in language or mechanics.	Project contains several errors in language or mechanics.	Project contains many errors in language or mechanics.
Originality	Project is presented entirely in the student's own voice and in a manner that expresses the student's creativity.	Project is presented mostly in the student's own voice and in a manner that is predictable.	Project is presented mostly in a voice other than the student's or in a manner that lacks originality and creativity.	Project is presented entirely in a voice other than the student's or has no creativity.
On time	Project is complete and turned in on the due date.	Project is complete and turned in 1 day late.	Project is complete and turned in 2 days late.	Project is incomplete or turned in later than 2 days past due date.
Total ____/32				
Comments:				

Rubric 3

20	Exemplary	• Student has a complete comprehension of the material • Student participated and completed all activities • Student completed all assignments in a timely manner and showed • perfect performance
16	Good Quality	• Student has a proficient comprehension of the material • Student actively participated in all activities • Student completed assignments in a timely manner • Good performance
12	Satisfactory	• Student has an average comprehension of the material • Student mostly participated in all activities • Student completed assignments with help • Satisfactory performance
8	Not There Yet	• Student does not comprehend the material • Students did not participate in activities • Students did not complete assignments • Poor performance

b. Gjuhë frënge

Grille d'évaluation d'un projet et du devoir du dossier de l'élève

Le professeur peut garder cette grille ou dresser lui-même une grille en fonction de ce qu'il va évaluer

Modèle 1

Sujet du projet	Points accordés(Totalité)	Groupe 1	Groupe 2	Groupe 3	Groupe 4
Organisation du groupe	4 points				
Participation individuelle	4 points				
Intérêt originalité	4 points				
Utilisation du lexique	4 points				
Travail rendu à temps	4 points				
Totalité	20 points				

Modèle 2

Grille d'évaluation du dossier

Nom _____ Prénom _____ Classe _____

Devoir 1	1 point	2 points	3 points	4 points
Originalité				
Correction grammaticale				
Richesse sociolinguistique				
Effort				
Esthétique				
Total _____/20				

Modèle 3

GRILLE D'EVALUATION/CO-EVALUATION

En conformité avec le CECRL – niveau B1, Production écrite

Respect de la consigne									
Peut mettre en adéquation sa production avec le sujet proposé.	0	0,5	1	1,5	2				
Respecte la consigne de longueur minimale indiquée.									
Capacité à présenter des faits									
Peut décrire des faits, des événements ou des expériences.	0	0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4
Capacité à exprimer sa pensée									
Peut exprimer ses idées, ses sentiments et/ou ses réactions	0	0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4

et donner ses opinions.									
Cohérence et cohésion Peut relier une série d'éléments courts, simples et distincts en un discours qui s'enchaîne.	0	0,5	1	1,5	2	2,5	3		
Compétence lexicale/ Orthographe lexicale									
Etendu du vocabulaire Possède un vocabulaire suffisant pour s'exprimer sur des sujets courants, si nécessaire à l'aide de périphrases.	0	0,5	1	1,5	2				
Maîtrise du vocabulaire Possède une bonne maîtrise du vocabulaire élémentaire mais des erreurs sérieuses se produisent encore quand il s'agit d'exprimer une pensée plus complexe.	0	0,5	1	1,5	2				
Maîtrise de l'orthographe lexicale L'orthographe lexicale, la ponctuation et la mise en page sont assez justes pour être suivies facilement le plus souvent.	0	0,5	1	1,5	2				
Compétence grammaticale/ Orthographe grammaticale									
Degré d'élaboration des phrases Maîtrise bien la structure de la phrase simple et les phrases complexes les plus courantes.	0	0,5	1	1,5	2				
Choix des temps et des modes Fait preuve d'un bon contrôle malgré de nettes influences de la langue maternelle.	0	0,5	1	1,5	2				
Morphosyntaxe/ Orthographe grammaticale Accord en genre et en nombre, pronoms, marques verbales, etc.	0	0,5	1	1,5	2				

Modelet e mësipërme tregojnë që mësuesi është i lirë të vendosë vetë se cilat janë momentet kryesore që dëshiron të vlerësojë në një projekt. Në përcaktimin e kriterëve të vlerësimit mësuesi përfshin edhe nxënësit në fillim të vitit shkollor dhe hartojnë së bashku rubrikat e vlerësimit.

Vetëvlerësimi dhe vlerësimi i nxënësve nga njëri-tjetri

Përfshirja e nxënësve në vlerësimin e projektit nxit motivimin dhe përmirëson të nxënit e drejtuar prej tyre. Vetëvlerësimi dhe vlerësimi i nxënësve nga njëri-tjetri nxit nxënësit të reflektojnë mbi pikat e tyre të dobta dhe të forta, në mënyrë që të fokusojnë përpjekjet e tyre

të mëtejshme. Dokumenti mbi të cilin duhet të mbështeten nxënësit për vetëvlerësim është Portofoli European i Gjuhëve.

Nxitja e nxënësit për t'u përfshirë në vendosjen e kriterëve për vlerësimin e punës së tij e kalon një pjesë të përgjegjësisë tek nxënësi. Kjo ndjeshmëri e përdorur me më shumë theks tek zhvillimi i nxënësit dhe vetëkuptimi, krahasuar thjesht me qëllimin për të arritur tek një notë, bën që vetëvlerësimi të kontribuojë në mundësitë e nxënësit për të strukturuar procesin e tij të të nxënës. Kjo rrit më tej zotërimin e nxënësit mbi procesin e nxënies.

Vlerësimi i shokut mund të shtojë edhe një dimension tjetër në zhvillimin e nxënësit nga pikëpamja e njohjes mbi veten. Nxënësit gjatë konsultimeve me shokët e tyre për marrjen dhe dhënien e sugjerimeve për përmirësim, marrin më shumë përgjegjësi për atë që bëjnë dhe mënyrën si e realizojnë. Në këtë mënyrë ata mendojnë në mënyrë analitike mbi natyrën e performancës së shokut të tyre. Projektet si detyra që përfshijnë një kombinim të aftësive të nxënies të tilla, si kërkimi, planifikimi, projektimi dhe përfundimi janë shembuj të mirë. Kjo gjithashtu praktikohet në ato situata ku nxitet një shkallë e lartë e ndërveprimit të nxënësit.

VI. PLANIFIKIMI I LËNDËS DHE MODELE TË PLANIFIKIMIT LËNDOR

Planifikimi është një proces i rëndësishëm i zbatimit të kurrikulës, i cili i krijon mundësinë mësuesit të jetë krijues, i lirë dhe sa më efektiv në procesin e mësimdhënies. Për një planifikim të mirë, mësuesi duhet të njohë dokumentet e mëposhtme:

- Kornizën kurrikulare
- Kurrikulën bërthamë
- Programin mësimor

Baza e një planifikimi të suksesshëm është njohja e mirë e programit mësimor. Mësuesi duhet të zbatojë me përpikëri të gjitha kërkesat e këtij programi. Rezultatet e të nxënës janë një themel i përbashkët për të gjithë mësuesit. Ata përzgjedhin vetë metodat dhe strategjitë më të përshtatshme, burimet e mundshme për t'u shfrytëzuar, llojet dhe mjetet e vlerësimit.

6.1 Llojet e planifikimeve

Planifikimi i mësimdhënies për lëndën ose modulin përfshin:

- Planifikimin vjetor
- Planifikimin për secilën periudhë
- Planifikimin ditor

Në fillim të vitit shkollor mësuesi duhet të dorëzojë pranë drejtorisë së shkollës *planin vjetor* të lëndës ose të modulit, i cili shërben si një kornizë e ndarjes së përgjithshme të përmbajtjes

lëndore dhe të orëve mësimore, si edhe *planin e periudhës së parë* (shtator- dhjetor). Planet e periudhës së dytë dhe të tretë dorëzohen para fillimit të secilës periudhë.

Gjatë vitit, sipas rrethanave që i krijohen, mësuesi mund të bëjë ndryshime në planin fillestar mësimor. Mësuesi mund të vendosë të përparojë më ngadalë nga sa e ka parashikuar, kur vë re se nxënësit e tij hasin vështirësi. Në këtë mënyrë mësuesi planifikon duke u bazuar në përparimin e nxënësve dhe në vështirësitë e hasura në periudhat paraardhëse, duke u përqendruar te arritjet e kompetencave kyç dhe të lëndës.

6.2 Planifikimi vjetor i lëndës

Për planifikimin vjetor të lëndës, mësuesi, përveç programit mësimor duhet të njohë edhe tekstin që ka përzgjedhur për atë vit shkollor. Natyrisht, realizimi i programit është qëllimi i vërtetë i mësuesit, kurse teksti mësimor i përzgjedhur është një mjet për ta përmbushur këtë qëllim. Kur mësuesi sheh se teksti nuk i ka dhënë vendin e mjaftueshëm përvetësimit të një rezultati të nxëni të programit, ai e plotëson vetë këtë mungesë të tekstit, duke përdorur burime të tjera të nxëni.

Plani vjetor është një plan sintetik. Mësuesi planifikon orët dhe përmbajtjen kryesore lëndore për tre periudha. Periudhat janë:

- periudha e parë: shtator- dhjetor;
- periudha e dytë: janar - mars;
- periudha e tretë: prill- qershor.

Periudhat nuk janë semestra, por janë periudha reflektimi për mësuesit dhe nxënësit, duke reflektuar mbi punën dhe rezultatet e tyre dhe si mund të përmirësohet në vazhdim.

Më poshtë jepet tabela e planifikimit të orëve mësimore në AML për gjuhën e huaj të parë dhe të dytë (36 javë mësimore- klasa X-XI; 34 javë mësimore- klasa XII)

Gjuha e huaj e parë	Formimi kulturor	Formimi gjuhësor		Puna me portofolin (PEGJ)	Totali i orëve
		Gramatika	Funksionet gjuhësore		108 orë
Klasa e X;XI (36x3=108)	40%	30%	20%	10%	
	44 orë	32 orë	21 orë	11 orë	

Gjuha e huaj e parë	Formimi kulturor	Formimi gjuhësor	Puna me portofolin (PEGJ)	Totali i orëve
---------------------	------------------	------------------	---------------------------	----------------

Klasa XII (34x3=102)		Gramatika	Funksionet gjuhësore		102 orë
	40%	30%	20%	10%	
	41 orë	31 orë	20 orë	10 orë	

Gjuha e huaj e dytë Klasa X, XI (36x2=72)	Formimi kulturor	Formimi gjuhësor		Puna me portofolin (PEGJ)	Totali i orëve
		Gramatika	Funksionet gjuhësore		72 orë
	40%	30%	20%	10%	
	29 orë	22 orë	14 orë	7 orë	

Gjuha e huaj e dytë Klasa XII (34x2=68)	Formimi kulturor	Formimi gjuhësor		Puna me portofolin (PEGJ)	Totali i orëve
		Gramatika	Funksionet gjuhësore		68 orë
	40%	30%	20%	10%	
	27 orë	20 orë	14 orë	7 orë	

Mësuesi ka të drejtë të ndryshojë deri në masën 10% të orëve të përcaktuara në tabelë duke pasur parasysh karakteristikat e çdo klase si edhe përparimin e nxënësve.

Në orët e formimit kulturor trajtohen pjesët e reja të leximit dhe të dëgjimit të cilat përfshijnë njohuritë që merr nxënësi mbi botën e punës, shkollës, jetës personale, natyrës, udhëtimet, kulturat dhe traditat e vendeve të ndryshme etj, duke ndihmuar në krijimin dhe forcimin e kompetencave kyç. Nëse mësuesi vë re se disa njohuri nuk mund të përvetësohen nga nxënësi brenda një ore mësimore, ai planifikon orë rimarrje për ato njohuri.

Orët e formimit gjuhësor mbi gramatikën përfshijnë njohuritë gramatikore dhe punën me fjalorin që realizohet gjatë vitit. Këtu mund të përfshihen edhe orët e përforsimit të njohurive nëse mësuesi e shikon të nevojshme. Gjithashtu njohuritë gramatikore nuk mund të merren jashtë kontekstit dhe duke pasur parasysh që përqasja në kurrikulën bërthamë është të mësuarit nëpërmjet situatave të të nxënësve, këto njohuri mund të ndërthuren edhe gjatë orëve kur fokusi është të folurit ose të shkruarit.

Funksionet gjuhësore u referohen akteve të komunikimit, që nxënësi realizon gjatë procesit të marrjes së gjuhës së huaj dhe mund të realizohen në përputhje me njohuritë dhe shkathtësitë e tjera.

Duke pasur parasysh se vlerësimi i nxënësit bëhet edhe përmes përdorimit prej tij të portofolit, mësuesit duhet të planifikojnë orë për realizimin e detyrave me Portofolin European të Gjuhëve.

Mësuesi planifikon gjithashtu orë për projektin lëndor të cilat mund të merren nga orët e formimit kulturor ose gjuhësor.

Teste të detyruara gjatë një viti shkollor janë 3 të cilat kryen rreth përfundimit të çdo periudhe por JO detyrimisht orën e fundit të periudhës.

Model planifikimi vjetor

Lënda: Gjuhë e huaj Anglisht

Klasa: X/XI

TOPICS	Subject content distribution		
	September -December (39 hours)	January – March (36 hours)	April - June (33 hours)
1 Let's Start 9 hours	A- Home Sweet Home B- At the Movies C- D- E- Self assessment (ELP- European Language Portfolio) F- Project G- Workbook exercises		
2 10 hours			
3..... 10 hours			
4..... Appearances 10 hours			
5..... 10 hours		A- Personality B- Looks C- Vocabulary exercises D- E- Culture Corner	

		F- Project G- Workbook exercises	
6..... 12 hours			
7..... 14 hours			
8 Going Places 16 hours			A- Travelling B- C- D- Project Workbook exercises
9..... 17 hours			

**Shënim: Në klasën XII, mësuesit planifikojnë në fund të vitit shkollor orë për përgatitjen e nxënësve për provimin e detyruar të gjuhës së huaj. Këto orë mund të merren si nga orët e formimit kulturor ashtu edhe nga orët e formimit gjuhësor.*

6.3 Planifikimi sipas periudhave

Planifikimi i periudhës është një planifikim më afatshkurtër dhe më i detajuar i mësimdhënies. Ai është analitik dhe në të detajohen temat mësimore që do të zhvillohen përgjatë saj. Mësuesi harton planifikimin e periudhës përkatëse në fillim të saj dhe e dorëzon në drejtorinë e shkollës para fillimit të periudhës. Ky plan hartohet duke iu përmbytur programit dhe tekstit mësimor përkatës. Në planet sipas periudhave planifikohen të gjitha orët. Mësuesit janë të lirë të bëjnë ndryshimet e tyre hap pas hapi, në varësi të specifikave të lëndës së tyre.

Ky lloj planifikimi kërkon që mësuesi të përcaktojë me kujdes:

a. Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyç

Në këtë rubrikë mësuesi do të vendosë rezultatet e të nxënit të kompetencave kyç, të cilat do të zhvillohen nga nxënësit përgjatë temave mësimore, të zhvilluara gjatë kësaj periudhe. Mësuesi i përzgjedh këto rezultate në programin mësimor, te rubrika “Rezultatet kryesore të të nxënit, sipas kompetencave kyç që realizohen nëpërmjet lëndës së ...”.

b. Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të lëndës

Në këtë rubrikë vendosen rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të lëndës, të cilat do të arrihen nga nxënësi nëpërmjet zhvillimit të këtyre temave mësimore. Mësuesi i përzgjedh këto rezultate të nxëni nga programi mësimor sipas tematikave të përmbyajtjes së lëndës.

c. Numri rendor

Këtu vendosen numrat për temat mësimore. Totali i numrave në planin e periudhës përkon me numrin e orëve që janë përcaktuar në planin vjetor të lëndës ose të modulit.

d. Kapitulli

Në këtë rubrikë shënohen kapitujt mbi të cilat është ndërtuar teksti i lëndës.

e. Tema mësimore

Në këtë rubrikë shënohen të gjitha temat mësimore që do të zhvillohen gjatë periudhës. Kjo rubrikë përmban:

Orë të detyruara për t'u planifikuar

- temat mësimore brenda të cilave do të realizohen rezultatet e të nxënit. Mësuesi orientohet sipas tekstit mësimor;
- orët e projektit/eve kurrikulare që do të zhvillojë mësuesi për zbatimin dhe demonstrimin e aftësive të fituara në lëndën e gjuhës së huaj si dhe për zhvillimin e kompetencave të lëndës e kompetencave kyç. Mësuesi në varësi të kushteve specifike mund të planifikojë në lëndën e gjuhës së huaj të paktën 5 – 9 orë projekte kurrikulare;
- orë ushtrimesh, përpunim njohurish, përsëritje për testin përmbledhës, etj. për të konsoliduar dhe zbatuar konceptet e fituara në lëndën e gjuhës së huaj;
- orët e testeve përmbledhëse për të matur njohuritë e fituara nga nxënësit në periudhën përkatëse. Mësuesi planifikon 3 teste përmbledhëse, nga një për çdo periudhë. Testet përmbledhëse planifikohen kur mësuesi e shikon të arsyeshme kohën e zhvillimit të tij, d.m.th jo detyrismisht në fund të periudhës, por edhe disa javë përpara se të mbarojë periudha.

f. Situata e të nxënit

Në këtë rubrikë vendosen situatat e të nxënit që mësuesi parashikon të realizojë gjatë periudhës, të cilat mund të ndryshohen dhe plotësohen përgjatë zhvillimit të lëndës. Situatat e të nxënit mund t'i përkasin një teme mësimore, disa temave mësimore, ashtu sikurse mund të ketë tema mësimore për të cilat mësuesi nuk zhvillon situata të nxëni. Me situatë të nxëni kuptohet ndërtimi i njohurive nëpërmjet një situatë praktike ose reale si pjesë e metodologjisë dhe organizimit të klasës.

g. Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve

Në këtë rubrikë mësuesi vendos teknikat dhe metodat e mësimdhënies (p.sh., harta e konceptit, parashikimi me terma paraprakë, debat, dialog, punë në grup etj.) që do të përdoren gjatë zhvillimit të këtyre temave në një periudhë të caktuar (jo shumë e detajuar sepse e tillë kjo rubrikë detajohet në planifikimin ditor).

h. Vlerësimi

Këtu vendosen teknikat e vlerësimit që do të përdoren gjatë zhvillimit të këtyre temave në një periudhë të caktuar si p.sh., vlerësimi i përgjigjeve me gojë; vlerësimi i punës në grup; vlerësim mes nxënësish; vlerësim i aktivitetit gjatë debateve në klasë; vlerësim i detyrave të shtëpisë; vetëvlerësim; intervistë me një listë treguesish; vëzhgim me një listë të plotë treguesish; portofol, prezantim ose punë me gojë ose me shkrim, projekt kurrikular etj. Kjo rubrikë nuk detajohet shumë sepse është e detajuar në planifikimin ditor.

i. Burimet

Në këtë rubrikë mësuesi vendos burimet që do të përdoren për arritjen e rezultateve të të nxënës si p.sh., teksti i nxënësit, teksti i ushtrimeve (nëse ka të tillë), materiale të përgatitura nga mësuesi ose nxënësi etj. Kjo rubrikë nuk plotësohet në mënyrë shumë të detajuar, pasi e tillë do të plotësohet në planifikimin ditor.

Model planifikimi i orëve mësimore për një periudhë:

Në modelin e mëposhtëm paraqitet një model sugjerues se si mund të planifikohet pjesa e fundit e një periudhe në gjuhën angleze:

SECOND PERIOD PLANNING

FIELD: Languages and Communication

Subject: English XI

Key Competences Learning Outcomes

The student:

- discusses and shares his/her experiences with others in doing research and using the proper strategies for effective learning
- utilizes various techniques and strategies to solve different assignments or tasks
- designs a project by setting the goals, dates, activities, materials and resources needed and presents it fluently
- uses ELP (European Language Portfolio) as a tool to identify his/her strengths and weaknesses and also to set goals for the future learning and career development
-

Subject Competences Learning Outcomes

The student:

- has sufficient range of language to talk about travelling experiences, different means of transport, geography and natural disasters
- understands the main points of a conversation or a monologue

- finds specific details in short texts or interviews
- communicates with reasonable accuracy when talking about past states and repeated actions
- expresses and justifies his/her opinion in discussing topic of interest
- presents and supports arguments in a “for and against” essay.
-

No	Topics	Topics per hour	Learning situations	Methodologies and students activities	Assessment	Resources
5	 10 hours					
6	 12 hours					
7	Our World 14 hours	1. Natural disasters- reading and vocabulary 2. Grammar- articles 3. Listening and speaking 4. Portfolio- ELP 5. Google Earth- Reading 6. Grammar- Non- defining relative clauses 7. Speaking and roleplay 8. Writing a	1. Disasters Students are presented with situations of different natural disasters. They are asked to prepare a list of things that they have to do in each case. Each group works on a list. (Flood; earthquake; volcanoes; draughts etc). Teacher helps with new vocabulary. Students may do research on cases of disasters and what people do. 2. Google Earth	• group work • pair work • brainstorming • questions and answers • gap filling • matching exercises • games • test	• observati on • assessing answers • assessing group work • assessing home work • using checklists • self- assessme nt	• student book • work book • picture dictionary • CD • Internet • Digital platform • Posters, photos • ELP

		‘for and against’ essay.	Students divided into groups are asked to use google earth and to find a place they want to describe and use the information based on google earth as well as by doing research. They may also brainstorm on the ways that people can use Google Earth.			
		9. Reinforcement				
		10. Test				
		11. Project				
		12. Project				
		13. Portfolio (ELP)				
		14. Portfolio (ELP)				

6.4 Planifikimi ditor

Mësuesi planifikon çdo orë mësimore duke pasur parasysh specifikat e çdo ore mësimore dhe klase.

Modele planifikimi ditor

Shembull 1

Gjuhë Angleze (45 minuta)

Field: Languages and communication	
Subject: English	Stage: V Class: X
Topic: The Passive Form	Learning situation: Fairtrade
Learning outcomes : - Identify passive forms in a reading text - Use passive forms correctly to talk about Fairtrade	Key words: farmers; consumers; environment; passive form; fairtrade
Resources: student book; internet; newspaper articles	Cross curricular links: society and environment
Methodology and activities	

The lesson introduces The Passive Form which is sometimes difficult for students to use. So it is important to present it through familiar or interesting topics thus creating a learning situation . The Passive is used when it isn't important to know (or we do not know) who performed the action. Passive verbs have the same tenses as active verbs.

1. **Brainstorming:** students brainstorm on the definition of “Fairtrade”. Teacher helps with new vocabulary and final definition.
2. **Pair work:** students discuss the questions about shopping (Who does the shopping in your family/ What food products do you buy every week? Which of these things are important when you buy food? a. the quality b. where it is produced c. how it is produced d. a fair price?)
3. **Discussion:** students read an article about Fairtrade and then discuss why “Fair trade” is good for farmers, consumers and the environment.

Assessment: gap filling exercises; error correction exercises;

Students will be assessed on their ability and performance to:

- identify the passive forms of the verbs (Level 2)
- understand and demonstrate the use of passive forms (Level 3)
- speak about “fair-trade” using passive forms (Level 4)

Assignment: Write questions about the article “Fairtrade” using passive forms (When was Fairtrade formed? Where have farming organisations been set up?)

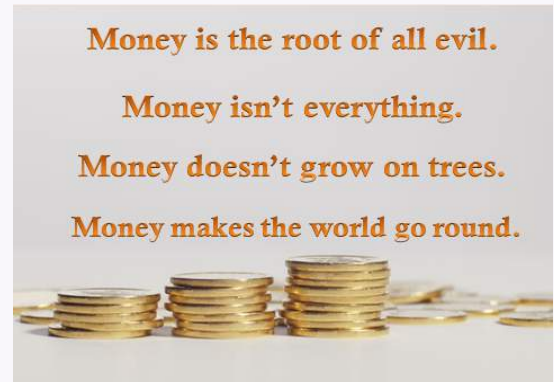
Shembull 2

Gjuhë angleze (45+45 minuta)

Field: Language and communication	Subject: English	Stage: V	Class: X	Date:
Topic: The Moneyless Man Duration: 45`+45`		Learning Situation: the life of Mark Boyle		
Learning outcomes: Student: • listens and reads for gist and specific information • learns words or phrases and their synonyms • talks about the personal experience of a man		Key words: money, wild, caravan, candles, seeds, solar power, shelter, exhibition, waste etc		
Resources: Student’s Book, Internet, YouTube videos, projector, pictures, cardboards, coloured A4 papers, posters, ball, CD player		Cross curricular link: Social Sciences, Economy, History		
Methodology and activities				

1. Brainstorming

- a. draw students' attention on the first slide of the power point presentation.
- b. ask if they know what is the meaning of these sayings.
- c. ask if they agree or disagree with them.

2. Listening for specific information

- a. Pre listening- Predict by asking "What do you think the text will be about? (Students look at the picture and guess.)"
- b. Listening - Play the recording. Students listen and follow the text in their books. They might underline the words they don't know or words related to money.
- c. After listening- Which of the saying in the first slide do you think the man would agree with and why?

3. Reading:

a. Comprehension exercises

- **True or false:** Students read the sentences given very carefully. Then, referring to the text they decide whether the sentences are True or False.
- **Guessing the meaning:** Students work individually. They try to find words from the text that have the same meaning with the ones given. Students answers are elicited. (Discovered ;Own country ,Abilities ,Solved the problem ,Was given ,Unnecessarily throw away)

b. Group-work/Competition. Reading for specific information

- Students are divided into groups of six.
- Each group is asked to find at least six changes Mark Boyle made in his life.
- The first group to finish is the winner. The answers are shown on the screen and the students check on their notes.

4. Group work activity: Throwing the ball

- Students divided into groups and given a piece of paper.
- Each group has a different colour.
- The students are given two minutes to complete one sentence about themselves using word and expressions learned from the text.
- Then the ball is thrown to one member of the group who reads the sentence he/she has written.

My grandparents

I'd like to learn or improve the following skills:

I find it difficult to ...

5. Speaking:

a. Role play

- And interview with Mark Boyle. One student pretends to be Mark and others ask him questions about his life.

b. Discussion – How is Mark Boyle different from you.

Evaluation:

- Observation
- Group work assessment
- Individual assessment

Students will be assessed on their ability and performance to:

- identify the details in a reading or listening part (Level 2)
- understand the main idea and demonstrating through simple examples (Level 3)
- synthesize the information from the reading and listening part (Level 4)

Home-work: Describe someone you know who is similar to or different from Mark Boyle.

Shembull 3

Gjuhë frënge (45+45 minuta)

Domaine :Langue et communication		Matière : Français	Classe XI
Unité 8 Bon voyage Sujet : Ailleurs <i>Accord du participe passé</i>	Situation de l'apprentissage : Avec les amis vous voudriez faire un voyage mais vous ne savez pas quelle destination choisir alors chacun de vous raconte ses expériences personnelles des lieux visités et à la fin en groupe vous préparez une brochure touristique L'élève connaît et utilise les mots et les expressions appropriées liées au domaine du voyage et raconte son voyage en utilisant les temps du récit		
Résultats de l'apprentissage de la séance : Les élèves discutent en groupe sur le sujet font le compte rendu d'un voyage en utilisant les temps du récit réalisent une enquête préparent un dépliant -Expriment un point de vue, un sentiment		Mots –clés : Ailleurs- automne – bonheur – circuit – découvrir – emmener – en tout cas – été – façon – génial – hiver – image – liberté – merveilleux – navigateur – printemps – séjour – tour-dépliant	
• Support : livre de l'élève Le nouveau Taxi 2 fiche d'exercices, feuilles de papier en couleurs, carte postales, photos, des créés			Durée de la séance 90 minutes

- Méthodologie et activités des apprenants :
- Travail individuel
- Questions /réponses
- Travail en équipe
- Mise en commun

Déroulement de la sequence

On va présenter aux apprenants les objectifs de la leçon et comment le cours sera organisé (5 min)

Mise en route: Remue méninge 10 min

Activité 1 Travail en binôme

Bientôt l'école va finir ! Quel est le premier mot qui vous vient à l'esprit quand vous entendez le mot „voyage” ?

Ecrivez-le sur un post-it. Passez au tableau et collez le mot ou l'expression de sorte que tous les post-it forment une représentation graphique qui suggère le sujet.

Activité 2 (5 min) Travail en binôme

Décrivez les photos du texte et relevez les mots associés au voyage

Activité 3 (15 min) Compréhension de l'orale Travail individuel

Une certaine idée du voyage

I/1. Ecoutez l'enregistrement.

On passe l'enregistrement une première fois et on demande aux apprenants d'associer chaque témoignage au mot figurant sur la brochure du texte

a) Associez chaque témoignage aux mots qui figurent sur les brochures ou à la citation.

b) Choisissez, pour chaque personne, la réponse correcte.

½ Ecoutez à nouveau l'enregistrement et repérez les paroles exactes des personnes.

Activité 4(5 min) Exercices de QCM

On revient sur l'exercice 2pg 87 on demande aux apprenants de souligner les verbes de l'exercice et de trouver les règles d'accord du participe passé.

A.Le participe passé employé avec être s'accorde avec:

1. le sujet du verbe
2. Le complément d'objet direct quand il est placé avant le verbe.

B.Le participe passé employé avec avoir s'accorde avec:

1. le sujet du verbe.
2. le complément d'objet direct quand il est placé avant le verbe.
3. le complément d'objet direct quand il est placé après le verbe.

Présentation de la grammaire 20 min

Avant l'explication de la grammaire le professeur invite les apprenants à faire un rappel sur les verbes qui se conjuguent avec Etre

Les verbes pronominaux
Se laver, se réveiller etc

Accord du participe passé : être et avoir

-avec l'auxiliaire être : le participe passé s'accorde toujours en genre et en nombre avec le sujet, Ex. : *Ils sont partis tôt le matin*

Marie est venue chercher son ami

-avec l'auxiliaire avoir : le participe passé employé avec l'auxiliaire AVOIR s'accorde en genre et en nombre avec le complément d'objet direct (COD) lorsque celui-ci est placé avant le verbe.

Exemples

Les villes les plus belles que j'ai visitées

Ces beaux livres je les ai achetés hier

Accord du participe passé des verbes pronominaux

Elles se sont lavées.

Pas d'accord avec le sujet :

Le participe passé des verbes pronominaux ne s'accorde pas : Quand le verbe est suivi d'un

complément d'objet direct (COD) : **Exemple** Elle s 'est lavé la tête

PS. Il faut absolument garder du temps pour cette dernière étape, car elle est ESSENTIELLE

Mini test 25 min + Correction en groupe

Exercice A

Choisissez la forme correcte du participe :

1 - Luce a _____ un temps fou avec ce logiciel, qu'on ne lui avait pas bien _____.

Perdu/perdue

présenté /présentée

2 – Même si je les ai souvent _____, j'ai _____ les paroles de cette chanson.

Entendues/entendu , oublié / oubliées

3 – Michel et Stéphane ont _____ vos traces de ski, et elles les ont _____ sans peine.

Suivi/suivis

menés/menées

4 – Les froids intenses que nous avons _____ cet hiver ont _____ le moral de plusieurs.

Connu/connus

affaibli/affaiblis

5 – Le médecin nous a dit qu'il avait très soigneusement _____ les blessures du rescapé.

Examiné/ examinés

6 - Heureusement, il les a _____ rapidement.

Traité/ traitées

Exercice B Faites l'accord du participe passé si nécessaire.

Alicia Dancourt, vous avez écrit... beaucoup de livres qui parlent de voyages mais, vous-même, est-ce que vous avez beaucoup voyagé dans votre vie?

- Ah, beaucoup oui! Partir en voyage, c'est une chose que j'ai toujours aimée... .
- Vous êtes allé... .. dans quels pays, par exemple?
- Oh là là! Les pays que j'ai visités..., ils sont nombreux! Je suis allé...au Japon, en Chine, en Thaïlande...Principalement en Asie, alors?
- Oui, c'est vrai. Très jeune, je suis tombé ...amoureuse de l'Aïse quand je l'ai découverte.....
- Le Chine, je l'ai découverte... avec mes amis mais les autres pays, je les ai visités.....seule.

Devoir à la maison

Production écrite

Avec les amis vous voudriez faire un voyage mais vous ne savez pas quelle destination choisir alors chacun de vous raconte ses expériences personnelles des lieux visités et à la fin en groupe vous préparez une brochure touristique

Conclusion de la séance (5 min)

Evaluation:

Observation

le travail à deux et en groupe

Les apprenants vont être évalués sur ces compétences :

- Identifier l'information et les mots nouveaux dans le dialogue à la compréhension écrite et à la compréhension orale (Niveau 2)
- Décrire les photos en utilisant les mots et les expressions appris (Niveau 3)
- Participer à une discussion sur les voyages (Niveau 3-4)
- Utiliser les temps du passé dans une production écrite (Niveau 4)

Shembull 4

Gjuhë italiane (45 + 45 minuta)

Campo: Lingua e comunicazione	Materia : Lingua Italiana	Grado: IV	Data: _____ Classe:
“Unità’ 10 – “Li vuole provare?” Tempo: 45 minuti + 45 minuti		La situazione di comprensione: Fare la spesa al mercato o al negozio di frutta e verdura	
I risultati delle competenze approfittate : • Chiedere qualcosa in un negozio • Lessico: Generi alimentari • Grammatica: Quantita’; Articolo partitivo		Le parole chiave: Negozio, spesa, prodotti	
Sorgenti: Allegro 1. Web		Connessione con le altre materie: Lingua e comunicazione	

Motivazione

Brainstorming

Attività’ introduttiva: si chiede agli studenti di dire quali sono i prodotti che si possono comprare in un ..

Guida alla comprensione: si invitano gli studenti ad osservare la foto. Dove siamo? Chi c'è nell'immagine? Quali prodotti sono raffigurati?

Prima fase :Globalita'

Durante l'ascolto – Estrapolazione dei nomi dei prodotti di cui si parla

Si fa ascoltare il dialogo almeno tre volte e si chiede agli studenti di suggerire i prodotti di cui si parla. Si segnano i risultati alla lavagna.

Dopo l'ascolto: Completamento

- Lettura del dialogo da parte degli studenti per diverse volte
- Si chiede agli studenti di sottolineare le espressioni usate dalla cliente per rispondere alle domande del commesso riportate nel libro e di trascriverle negli appositi spazi.

Seconda fase: Analisi

Completamento

Gli studenti lavorano individualmente e inseriscono negli appositi spazi le quantità mancanti, deducendole dal dialogo D1. Si invitano a confrontare fra loro le frasi delle due sezioni dello specchietto. Quali sono le differenze nelle indicazioni di quantità?

Si scrive alla lavagna:

dell'uva; dei pomodori

e si chiede quanta è *dell'uva*. Un chilo? Dieci chili? Due etti?

Lo stesso vale per *dei pomodori*.

- Gli articoli partitivi, composti dalla preposizione semplice di più l'articolo determinativo richiesto dal sostantivo che li accompagna, indicano una quantità non specifica. Quando invece la quantità è definita il sostantivo a cui si riferisce è preceduto dalla preposizione semplice di: due etti di prosciutto.

Lavoro in gruppi:

Si divide la classe in gruppi.

Osservate l'immagine: "Di che si tratta? "

Quando facciamo il minestrone non ci mettiamo dentro sempre i soliti ingredienti. Dipende un po' dai nostri gusti e un po' dalle verdure di stagione. Si consegna ad ogni gruppo un foglio formato A4 e si invitano gli studenti a mettersi d'accordo su cosa mettere nel minestrone. Dopo aver discusso, il gruppo compila una lista indicando il più precisamente possibile anche le quantità degli ingredienti. Al termine si leggono tutte le ricette, oppure le si attaccano alla lavagna.

Terza fase: Sintesi e Riflessione

Completare e Discutere

Si invitano gli alunni ad osservare le foto e dopo gli si rivolgono le seguenti domande:

Dove siamo?

Chi c'è nelle immagini?

Quali prodotti si possono riconoscere?

Si chiede agli studenti di completare le frasi: *cosa consigliano oggi i venditori?*

Ascolto:

Gli studenti ascolteranno un dialogo in un negozio di generi alimentari. Dopo aver ascoltato almeno 2 volte il dialogo, gli studenti devono mettere una crocetta sui prodotti della lista comprati dalla cliente.

Filmato:

Si fa vedere agli studenti un video-filmato, in cui una signora va a fare la spesa e ci presenta I nomi di frutta e verdura e di altri alimenti in italiano.

Dopo Il filmato, gli studenti vedranno sullo schermo le immagini di diversi alimenti, frutta e verdura e, mentre l'immagine si presenta sullo schermo, essi, in coro, devono provare a dire la parola esatta in italiano.

Lavoro individuale: *Inclusione*

Si invitano gli studenti a completare sul testo gli esercizi 12, 13 pag, 144.

Compito di casa : Fare la lista della spesa per la prossima settimana

Valutazione : Valutazione dell'apprendimento delle competenze

Gli alunni vengono valutati:

- Per aver identificato ed elencato i nomi di frutta e verdura in italiano (Livello 2)
- Perché conoscono le espressioni che si possono usare in un negozio di frutta e verdura per chiedere qualcosa e per rispondere alle domande del venditore (Livello 3)
- Per aver usato correttamente il partitivo (Livello 4)

VII. VLERËSIMI I NXËNËSVE NË LËNDËN E GJUHËS SË HUAJ

Vlerësimi është një pjesë e rëndësishme e procesit të mësimdhënie - nxënies. Vlerësimi përdoret për:

- të gjykuar mbi përpjekjet e nxënësve;
- të matur arritjet e nxënësve;
- të gjykuar dhe përmirësuar procesin e mësimdhënie -nxënie;
- të raportuar arritjet;
- t'i dhënë sugjerime nxënësve për përparimin e tyre.

Vlerësimi në lëndën e gjuhës së huaj mat arritjet e nxënësve për rezultatet e të nxënit të përshkruara në programin mësimor. Është një proces i vazhdueshëm i identifikimit, mbledhjes dhe interpretimit të informacionit në lidhje me arritjet e nxënësit dhe mund të integrohet në të nxënit normal të nxënësve.

Qëllimi kryesor i vlerësimit është përmirësimi i përmbushjes së rezultateve të të nxënit në lëndën e gjuhës së huaj nga nxënësi dhe i vetë procesit të të nxënit. Vlerësimi është procesi gjatë të cilit mbledhen të dhëna dhe gjykohet për vlerën e arritjes së rezultateve të të nxënit bazuar në nivelet e arritjes.

Vlerësimi i nxënësit kryhet nëpërmjet:

- a. vlerësimit të vazhduar (vlerësimi për të nxënë-formative assessment-assessment for learning) (40%);
- b. vlerësimit me test/detyrë përmbledhëse (vlerësimi i të nxënit -summative assessment-assessment of learning) (40%);
- c. vlerësimit të portofolit lëndor të nxënësit (20%).

a. Vlerësimi i vazhduar (për të nxënë-for learning)

Vlerësimi i vazhduar është lloji më i fuqishëm i vlerësimit që ndihmon nxënësin në të kuptuarin e njohurive dhe performancën e tij. Vlerësimi i vazhdueshëm i jep informacion mësuesit të planifikojë orë mësimi të cilat i përshtaten nevojave të nxënësit dhe duke u bazuar tek nivelet e arritjeve për shkallën e caktuar. Mësuesi duhet t'i japë nxënësit koment të menjëhershëm në mënyrë që nxënësi të përmirësojë mangësitë që mund të ketë për koncepte të caktuara. Vlerësimi i vazhduar gjithashtu e ndihmon mësuesin të reflektojë mbi strategjitë dhe veprimtaritë e përdorura duke u bazuar tek niveli i të kuptuarit dhe performancës së nxënësve. Ky vlerësim bazohet në vëzhgimet dhe gjykimet e mësuesit mbi ***përgjigjet me gojë ose me shkrim, punët me shkrim, punët në grup, diskutimet e mësuesit me nxënësit, vetëvlerësimin e nxënësit, vlerësimin e nxënësit nga nxënësi, pjesëmarrjen në aktivitete dhe debatet në klasë, vlerësimin e detyrave të shtëpisë apo të klasës etj.***, përgjatë një periudhe.

Shembuj vlerësimi të vazhduar në gjuhën angleze: an interactive class discussion; a warm-up, closure, an on-the-spot performance; a quiz, etc

Vlerësimi i vazhduar synon të mbështesë nxënësin gjatë procesit të të nxënit, të masë përparimin e tij dhe t'i jepet ndihma e duhur në përmbushjen e rezultateve të të nxënit. Gjatë gjithë këtij procesi mësuesi duhet:

- Të planifikojë detyra për të vlerësuar që shkojnë përtej testimit të fjalorit dhe gramatikës.
- Të japë feedback të vazhdueshëm që shkon përtej identifikimit dhe korrigjimit të gabimeve gramatikore.
- Të japë feedback konstruktiv për performancën dhe përparimin e nxënësit drejt përmbushjes së niveleve gjuhësore të arritjes.
- Të udhëzojë nxënësit për të zhvilluar aftësi efektive vetvlerësuese dhe vlerësimin e shokëve.

Për vlerësimin e vazhduar të arritjes së rezultateve të të nxënit, mësuesi mban shënime në evidencë (fletore) për çdo nxënë. Shënimet në evidencë mund të mbahen kryesisht me simbole (por edhe me notë në raste specifike kur mësuesi është i bindur se nxënësi ka arritur nivelin që përshkruan nota e vendosur), të shoqëruara me komente të cilat i referohen niveleve të arritjes së kompetencave lëndore dhe të aftësive në gjuhën e huaj.

Nxënësi ka 9 nota në regjistër deri në përfundim të vitit shkollor, të mjaftueshme për të nxjerrë notën përfundimtare.

Ndryshimi kryesor që ka ndodhur në vlerësimin e nxënësit gjatë zbatimit të kurrikulës së re është vlerësimi për të nxënë (vlerësimi i vazhduar). ***Fokusi kryesor i vlerësimit për të nxënë (vlerësimit të vazhduar) është që nxënësi të përmirësojë të nxënit e tij, si dhe të motivohet më shumë për të mësuar.*** Pra, vlerësimi për të nxënë nuk ka si qëllim kryesor vendosjen e një note, por të evidentojë te nxënësi pikat e forta dhe problematikat dhe ta ndihmojë që t'i përmirësojë ato. Në këto kushte, mësuesi duhet të fokusohet te procesi i të nxënit dhe jo te vendosja e notës.

Si dokumentohet vlerësimi i vazhduar (vlerësimi për të nxënë)?

- Fletorja personale dhe evidenca nënkuptojnë ***të njëjtin dokument***. Pra, mësuesi ka vetëm një dokument për vlerësimin e vazhduar (vlerësimin për të nxënë).
- Mësuesi mban shënime në fletoren e tij personale (apo në evidencë) ecurinë e progresit të nxënësit lidhur me rezultatet e arritjes.
- Fletoren personale (evidencën) mësuesi ***e formaton në mënyrën më të përshtatshme për të***, por duke ruajtur logjikën e vlerësimit për të nxënë. Me fletoren personale (evidencën)

mësuesi është i lehtësuar nga ngarkesa ose nga presioni për të vënë nota në regjistër në mënyrë të vazhduar.

- Mësuesi është i lirë t'i mbajë shënimet në fletoren e tij personale (evidencë) duke vendosur *simbolet, që ai gjykon si të përshtatshme*, të shoqëruara me komente shumë sintetike, të cilat u referohen niveleve të arritjes së kompetencave lëndore.
- Komenti përmban nivelin e arritjes duke e shënuar me simbolin përkatës (**p.sh., N₃ ose N₄**), si dhe *konceptin/konceptet përkatëse* për të cilin është vëzhguar nxënësi (p.sh., N3-Fjalitë kushtore ose N2- përdorimi i nyjes).
- Përgjigjet me gojë ose me shkrim, punët në grup, punët individuale, diskutimet e mësuesit me nxënësit, vetëvlerësimi i nxënësit, vlerësimi i nxënësit nga nxënësi, pjesëmarrjet në aktivitete dhe diskutimet në klasë, detyrat e shtëpisë apo të klasës etj., *vlerësohen me simbole*. Vendosja e notës në mënyrë të vazhduar gjatë vlerësimit për të nxënë nuk ndihmon procesin e të nxënës, motivimin e nxënësve për të nxënë dhe zhvillimin e kompetencave.
- Nota në fletoren personale (evidencë) mund të vendoset *vetëm* në raste specifike, siç janë testet e ndërmjetme apo punët me shkrim etj.
- Nota e vlerësimit të vazhduar që vendoset në regjistër në faqen “Vlerësimi periodik” duhet të jetë *rezultante progresive (ose regressive)e vlerësimeve që mësuesi ka mbajtur* në fletoren e tij personale.
- Fletorja personale (evidenca) *është objekt monitorimi, por nuk* duhet dorëzuar në përfundim të periudhës.
- Mësuesi *mban përgjegjësi për fletoren personale* dhe duhet të argumentojë notën e vlerësimit të vazhduar të vendosur në regjistër.
- Mësuesi duhet *të ruajë deri në përfundim të vitit shkollor* fletoren personale (evidencën), teste/detyra të ndërmjetme, punët me shkrim, etj. Këto do t'i shërbejnë për të argumentuar notën e vlerësimit të vazhduar.
- Drejtuesit e shkollave nuk duhet të ngarkojnë mësuesit me detyrimin për të mbajtur dy dokumente për vlerësimin e vazhduar të nxënësve: evidencën e vlerësimit të vazhduar dhe fletoren personale të shënimeve, ato janë e njëjta gjë.
- Gjatë periudhës, mësuesi i lëndës ka përgjegjësi për të informuar nxënësin për ecurinë dhe mundësinë e tij për progres.

Nr.	Nxënësi /	27.09			10.11		Komentet (Nivelet e arritjes për
-----	-----------	-------	------	-------	-------	-------	----------------------------------

	Data						<i>njohurinë/konceptin përkatës</i>
1	Maria	+					N3. Conditional 3
			++				N3. Inversion
				+			N4. supporting an argument
					✓		N4. Using linking words
						10	Essay

Legjendë(mësuesi mund të përdorë simbole të ndryshme): ++ (sh. mirë); + (mirë); - dobët; - - (sh. dobët); ! (pa detyra) ✓ (detyrat sh.mirë) etj N1- Niveli 1; N2 – Niveli 2; N3 – Niveli 3; N4 – Niveli 4. Në përfundim të periudhës, vlerësimi i vazhduar mbyllet me një notë përmbledhëse (NVv).

Nota e vlerësimit të vazhduar në këtë rast gjykohet në bazë të ecures (progresit ose regresit) të arritjeve të nxënësit përgjatë periudhës, pra **NVv është 10**. Në shembullin e mësipërm ecuria e nxënësit është progresive, por mund të jetë edhe regressive.

Evidenca (fletorja e shënimeve) menaxhohet nga vetë mësuesit. Mësuesi është i lirë të ndryshojë formatin e evidencës duke ruajtur llogjikën e vlerësimit për të nxënë dhe të përcaktojë vetë se si do të mbajë shënimet për ecurinë e nxënësit.

b. Vlerësimit me test/detyrë përmbledhëse (summative assessment-assessment of learning)

Vlerësimi i të nxënit ndryshe quhet vlerësim përmbledhës. Përdoret për të mbledhur prova dhe të dhëna që tregojnë nëse mësimdhënia ka realizuar qëllimin e saj. Ky është një vlerësim formal dhe kryhet edhe për efekt raportimi.

Si dhe kur realizohet testi/detyra përmbledhëse?

- Në pjesën e fundit të periudhës kryhet **vlerësimi me test ose me detyrë përmbledhëse**, që ka për qëllim të matë nivelin e arritjeve të nxënësit për një grup të caktuar rezultatesh të nxëni për periudhën përkatëse.
- Mësuesi ka lirinë të përcaktojë vetë nëse do të zhvillojë test apo detyrë përmbledhëse sipas specifikave të lëndës.
- Testi/detyra përmbledhëse planifikohet nga mësuesi. Kur përmbyllet një grup rezultatesh të të nxënit dhe mësuesi është **i lirë ta vendosë vetë se kur do ta zhvillojë atë**.
- Testi/detyra përmbledhëse është 45 minuta.

- Drejtoria e shkollës menaxhon organizimin e testeve ose detyrave përmblledhëse sipas një grafiku, në mënyrë që të mos ngarkohet nxënësi në fund të periudhës.
- Testi/detyra përmblledhëse **jo domosdoshmërisht** bëhet në fund të periudhës. Mësuesi e përcakton vetë kohën se kur do ta zhvillojë atë.
- Në momentin kur mësuesi **vlerëson testet/detyrat përmblledhëse, i vendos** notat në regjistër.
- Mësuesi duhet **të ruajë deri në përfundim të vitit shkollor** testet ose detyrat përmblledhëse.

c. **Vlerësimi i portofolit lëndor të nxënësit**

Portofoli është koleksionim sistematik i detyrave dhe punimeve **krijuese dhe hulumtuese** të kryera nga nxënësi përgjatë periudhës për të dëshmuar zhvillimin e kompetencave (njohurive, shkathtësive, qëndrimeve).

Për një periudhë, detyrat që vlerësohen në portofol janë:

- a. Projektin ose një fazë e tij, e cila është pjesë e detyruar e portofolit për çdo periudhë.
- b. 1 -2 detyra krijuese, zbatuese, hulumtuese etj.

(P.sh., në lëndët me 1-2 orë në javë portofoli mund të përmbajë një detyrë hulumtuese dhe një fazë të projektit lëndor ose gjithë projektin, ndërsa lëndët me më shumë se 2 orë, portofoli mund të përmbajë 2 detyra hulumtuese dhe një fazë të projektit lëndor ose gjithë projektin, nëse është projekt i vogël). Detyrat e portofolit duhet të jenë me të njëjtën temë për çdo nxënësi. Detyrat e portofolit mund të jenë punime të kryera në klasë dhe/ose jashtë saj, dëshmi e kontributeve dhe talentit të nxënësit, me karakter hulumtues dhe krijues të tilla si:

- punë praktike individuale,
- produkte të krijuara nga nxënësit,
- punime audio-vizuale,
- aktivitete në grup ose individuale;
- projekte individuale ose në grup;
- etj.

Kujdes! Detyrat **NUK** duhet të jenë domosdoshmërisht të punuara me kompjuter.

Si dokumentohet dhe vlerësohet portofoli?

- Në fillim të periudhës, mësuesi në bashkëpunim me nxënësit, përcaktojnë detyrat që do të përfshijnë në portofol përgjatë periudhës, në varësi të specifikave të lëndës.
- Mësuesi përcakton kriteret e vlerësimit të portofolit.

- Mësuesi në fillim të periudhës përcakton dhe u prezanton nxënësve peshat/pikët për vlerësimin e secilës detyrë të portofolit dhe kriteret e vlerësimit të tij.
- Vlerësimi i secilës detyrë të portofolit bëhet mbi bazë të kriterëve që mësuesi vendos, duke u bazuar në llojin e detyrës së dhënë.
- Mësuesi ka përgjegjësi për vlerësimin e portofolit bazuar në kriteret e vlerësimit duke argumentuar notën e tij.
- Instrumentet që mësuesi harton për kriteret e vlerësimit të portofolit ***nuk janë objekt monitorimi.***
- Detyrat e portofolit apo një fazë e projektit vlerësohen në momentin që ato dorëzohen ose prezantohen.
- Vlerësimi i portofolit mund ***të planifikohet si orë e veçantë*** në planifikimin e periudhave ose mund të realizohet përgjatë tri - katër orëve mësimore të periudhës.
- Mësuesi duhet të kujdeset që ***të mos mbingarkojë nxënësin me detyra*** në përfundim të periudhës. Ai, gjithashtu, mund të bashkërendojë punën me mësuesit e lëndëve të tjera për të shmangur ngarkesën e nxënësve.
- Vlerësimi i portofolit ***jo domosdoshmërisht*** bëhet në fund të periudhës. Mësuesi e gjykon vetë kohën se kur do të zhvillojë vlerësimin e portofolit.
- Në momentin që mësuesi ka përfunduar me ***vlerësimin e detyrave të portofolit dhe të projektit ose të një faze të tij***, notat e portofolit i vendos në regjistër.
- Mësuesi duhet t'i udhëzojë nxënësit që t'i ruajnë detyrat e portofolit deri në përfundim të vitit shkollor ose t'i mbajë vetë këto detyra.

Nxënësit në lëndën e gjuhës së huaj përdorin Portofolin European të Gjuhëve (PEGJ), akredituar nga Këshilli i Evropës dhe është një dokument kurrikular i hartuar për tre qëllime kryesore:

- a. të mbështesë dhe të zhvillojë autonominë e nxënësit
- b. të forcojë ndërgjegjësimin ndërkulturor të nxënësit
- c. të promovojë plurilingualizmin

Portofoli Evropian i Gjuhëve (PEGJ) përbëhet nga tri pjesë:

- a. ***Pasaporta Gjuhësore***- siguron një vështrim mbi zotërimin e gjuhëve të ndryshme që nxënësi di të cilat përcaktohen në bazë të aftësive dhe niveleve sipas Kuadrit të Përbashkët Evropian të Referencave. Aftësitë: TË KUPTUARIT (të lexuarit dhe të degjuarit); TË FOLURIT (ndërveprues dhe produkti i të folurit); dhe TË SHKRUARIT.

Ndërsa nivelet janë: Niveli bazë (A1-zbulimi i gjuhës, A2-mbijetesa gjuhësore); Përdoruesi i pavarur (B1- Pragu i njohjes gjuhësore, B2- Zotërimi i gjuhës) dhe Zotëruesi i gjuhës (C1- Zotërimi shumë i mirë; C2- Zotërimi i plotë). Përfshirja e vetëvlerësimit në pasaportë thekson që PEGJ i përket nxënësit dhe jo institucionit.

- b. **Biografia Gjuhësore**- ndihmon nxënësin të reflektojë mbi progresin e tij, të marrë pjesë në planifikim, e inkurajon të theksojë se çfarë mund të bëjë në secilën gjuhë që po mëson si edhe të informojë për përvojat gjuhësore të fituara gjatë dhe jashtë procesit të të nxënës. Nga pikpamja pedagogjike biografia gjuhësore luan një rol thelbësor duke përqëndruar vëmendjen në procesin reflektiv që ndërmjetëson pasaportën gjuhësore me dosjen.
- c. **Dosja**- i ofron nxënësit mundësinë për të përzgjedhur material që dokumentojnë e ilustron arritjet dhe përvojat e regjistruara në Biografinë Gjuhësore ose në Pasaportë. Nxënësi mund ta plotësojë dosjen me rezultatet e punës së tij, të tregojë aftësitë në të shkruar e në të folur dhe mund ta realizojë edhe me anë të përfshirjes së CD në dosjen e tyre.

Detyrat e portofolit mund të jenë punime të kryera në klasë dhe/ose jashtë saj, dëshmi e kontributeve dhe talentit të nxënësit të cilat nxënësi i përzgjedh në Biografia Gjuhësore tek PEGJ për një aftësi të caktuar (të lexuarit, të dëgjuarit, të folurit, të shkruarit) dhe nivelit përkatës (A1-A2):

Kujdes! Detyrat duhet të përfshijnë të gjitha aftësitë e gjuhës (të folurit, të dëgjuarit, të shkruarit dhe të lexuarit).

PEGJ ka dy funksione:

- a. **Raportues**- tregon aftësitë e nxënësit në lidhje me gjuhët e huaja duke dhënë informacion rreth përvojave të tij dhe shembuj konkretë mbi arritjet e tij në gjuhë të huaj. Rëndësia e funksionit raportues të PEGJ-it ndryshon sipas moshës së nxënësit.
- b. **Pedagogjik**- PEGJ është hartuar me synimin e bërjes transparente të procesit të të nxënës të gjuhëve, duke ndihmuar nxënësin të zhvillojë kapacitetin për reflektim dhe vetëvlerësim. Ky funksion përkon me synimet e Këshillit të Evropës për forcimin dhe zhvillimin e autonomisë të nxënësit.

Përdorimi i PEGJ në klasë:

Duke qënë një dokument kurrikular mësuesi duhet të planifikojë orë të veçanta dhe veprimtari të larmishme që nxënësi të punojë me këtë dokument si psh: punë në grup, punë në çift, projekte, ushtrime të krijuara nga nxënësit, diskutime etj.

- Në fillim të periudhës, mësuesi prezanton PEGJ dhe shpjegon nivelin gjuhësor që nxënësi duhet të arrijë në fund të vitit dhe në bashkëpunim me nxënësit, përcaktojnë detyrat që mund të përfshijnë në dosje përgjatë periudhës. Nxënësit i jepet liri të zgjedhë detyrën e tij.
- Mësuesi në fillim të periudhës përcakton dhe u prezanton nxënësve peshat/pikët për vlerësimin e detyrave për të katër aftësitë gjuhësore.
- Mësuesi udhëzon nxënësit për krijimin dhe zhvillimin e portofolit dhe bashkëpunon me ta rreth përmbytjes së tij.
- Mësuesi monitoron përgjatë gjithë periudhës zhvillimin e detyrave të portofolit.

Më poshtë po prezantojmë disa shembuj praktikë se si mund të punohet në klasë me PEGJ. Këto shembuj nuk janë shterues dhe mësuesi duke diskutuar me nxënësit mund të zhvillojnë veprimtari të shumta krijuese dhe të larmishme.

Shembulli 1

Mësuesi shpjegon funksionin raportues të PEGJ, thekson vlerën e shkallës së përbashkët Evropiane të zotërimit të gjuhës, inkurajon diskutim me nxënësve rreth përvojave të mësimin të gjuhëve, tregon modelin e një portofoli të hartuar nga nxënësit e viteve të mëparshme. Gjithashtu mësuesi nxjerr në pah idetë e nxënësve se si ta përdorin PEGJ në klasë.

Shembulli 2

Nxënësit diskutojnë në grupe se çfarë ata mund të bëjnë në gjuhën e huaj që po mësojnë. Ata gjithashtu vendosin se çfarë ata duan të mësojnë gjatë vitit të ri shkollor. Kjo veprimtari mund të realizohet në fillim të vitit kur mësuesi prezanton PEGJ dhe përshkruesit për nivelin e caktuar. Nxënësit përgatisin postera duke u bazuar tek përshkruesit e aftësive gjuhësore të nivelit gjuhësor që ata janë dhe posterat vendosen në klasë për të shërbyer si pikë referuese në fund të çdo periudhe.

Shembulli 3

Mësuesi ndan klasën në grupe dhe u kërkon atyre të shikojnë me vëmendje përshkruesit për një aftësi të caktuar për secilin grup në nivelin ku janë duke punuar (psh: B1 Klasa X; B1+ klasa XI; B2 klasa XII) dhe t'u përgjigjen pyetjeve: (a)- Ku jam unë në lidhje me këtë përshkrues?; (b)- Çfarë më mbetet për të bërë? etj dhe së bashku me mësuesin përcakton

detyrën për të cilën do të dojë të vlerësohet në orën e punës me portofolin. Mësuesi më pas u kërkon nxënësve të vendosin një objektiv që do të dëshironin të arrinin në muajt e ardhshëm, ta diskutojnë me shokun përkrah dhe ta shënojnë në biografinë gjuhësore të tyre. Pas një ose dy muajsh, mësuesi ndan përsëri klasën në grupe në orën e punës me PEGJ dhe u kërkon nxënësve të vlerësojnë veten dhe njëri-tjetrin nëse e kanë arritur objektivin e vënë ose jo. Ndërgjegjësimi i nxënësve për vendimmarrje, vlerësimi dhe vetëvlerësimi në këtë nivel shkollimi është shumë i rëndësishëm, pasi ata përgatiten për të qënë përdorues të pavarur të gjuhës së huaj që po mësojnë.

Shembulli 4

Përpara se nxënësit së bashku me mësuesin vendosin mbi detyrat të cilat do duan të vlerësohen për PEGJ, atyre u jepet një ushtrim me kombinime duke përdorur përshkrues të katër aftësive për nivelet B1-B2.

p.sh . Niveli B2- Anglisht- Reading

1	I can rapidly get	A	articles and reports on nowadays problems in which the writer express specific attitudes and points of view.
2	I can read and understand	B	Articles outside my own academic field or professional one by consulting the disctionary if necessary.
3	I can understand in details	C	the content and the importqnce of news, articles within my interest and decide if a closer reading is necessary
4	I can understand specialized	D	texts within my field of interest or the areas of my academic or professional speciality.
			

(1-C; 2-A; 3-D; 4-B)

Pas këtij ushtrimi nxënësit zgjedhin përshkruesin me të cilin duan të realizojnë detyrën e tyre.

Shembulli 5

Mësuesi u kërkon nxënësve të shkruajnë një tekst në gjuhën e huaj që po mësojnë duke iu përgjigjur pyetjes “Çfarë nxënësi jam unë?” duke u sugjeruar që të mendojnë për tre mbiemra të cilët reflektojnë karakteristikat pozitive të të nxënit të gjuhës së huaj dhe tre mbiemra për tri veçori negative të të nxënit të gjuhës. Gjithashtu mësuesi u sugjeron nxënësve të listojnë tri teknika dhe veprimtari që ata i shohin të dobishme. Së fundi mësuesi u kërkon nxënësve të shkruajnë një përvojë të suksesshme të të nxënit të gjuhës.

Shembulli 6

Mësuesi u jep nxënësve si detyrë shtëpie ose klase të lexojnë një tregim, artikull gazete ose një artikull në internet dhe u kërkon të hartojnë ushtrime për të. Nxënësit janë të lirë të zgjedhin llojin e ushtrimit duke u mbështetur në dy fusha: (a) përmbajtjen “content based” –

pyetje rreth tekstit, e vërtetë e gabuar, dialogje, quizte (kuize) etj; (b) forma si për shembull: plotëso vendin bosh, ushtrime transformuese, ushtrime me kombinime etj. Përpara se ushtrimi të zhvillohet me të gjithë klasën, nxënësi duhet t'u shpjegojë shokëve zgjedhjen që ka bërë, pse dhe se si e ka krijuar ushtrimin. Kjo veprimtari synon përmirësimin e kuptimit të të lexuarit, mbështet metoda aktive të të nxënit si edhe kalon përgjegjësinë nga mësuesi tek nxënësi.

Detyrat e portofolit nuk janë pjesë e vlerësimit të vazhduar të nxënësit. Nxënësi nuk vlerësohet vetëm për aftësinë e të shkruarit por edhe për aftësitë e tjera (të folurit, të dëgjuarit dhe të lexuarit).

Për vlerësimin e portofolit mësuesi përcakton tabelën e pikëve për secilën detyrë.

Më poshtë është dhënë thjesht një shembull (peridha e dytë) i cili shërben për të ilustruar ndarjen e pikëve për secilën detyrë si edhe detyrën e periudhës për projektin të cilat mësuesi ua komunikon nxënësve. Pikët mund të jenë të ndryshme për secilën periudhë në varësi të peshës që i jepet secilës detyrë.

Detyra e parë	Detyra e dytë	Projekti	Totali
20 pikë	20 pikë	10 pikë	50 pikë

**Shënim: Për periudhat e tjera mësuesi cakton pikët për detyrat dhe projektin sipas rëndësisë dhe peshës së tyre. P.sh projekti në periudhën e tretë merr rëndësi më të madhe, pasi nxënësit prezantojnë punën e tyre njëvjeçare dhe kështu vlerësohet me më shumë pikë.*

Mësuesi gjithashtu përcakton tabelën e pikëve për notën (si në rastin e testeve).

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	< 12	13-19	20-25	26-32	33-38	39-45	46-50

Shembull

Për periudhën e dytë mësuesi në bashkëpunim me nxënësit ka përcaktuar të realizojë dy detyra të cilat përzgjidhen nga vetë nxënësi duke u bazuar tek përshkruesit e PEGJ sipas nivelit gjuhësor.

Detyra e parë:

Detyra e dytë: (klasa 10-PEGJ- Niveli B1-të folurit)

“ Unë mund të bëj lidhjen e ngjarjeve në një subjekt libri ose filmi dhe të përshkruaj reagimet e mia” (Je peux raconter l’histoire ou l’intrigues d’un livre ou d’un film et exprimer mes réactions.) Nxënësi përgatitet për detyrën dhe e prezanton në klasë pasi mësuesi i ka bërë të ditur kriteret dhe pikët e vlerësimit.

Për vlerësimin e kësaj detyre mësuesi mund të përdorë tabelën e mëposhtme

	Fluency	Pronunciation and accent	Vocabulary	Grammar	Details
4	Smooth and fluid speech; few to no hesitations; no attempts to search for words; volume is excellent.	Pronunciation is excellent; good effort at accent	Excellent control of language features; a wide range of well-chosen vocabulary	Accuracy & variety of grammatical structures	Excellent level of description; additional details beyond the required
3	Smooth and fluid speech; few hesitations; a slight search for words; inaudible word or two.	Pronunciation is good; good effort at accent	Good language control; good range of relatively well-chosen vocabulary	Some errors in grammatical structures possibly caused by attempt to include a variety.	Good level of description; all required information included
2	Speech is relatively smooth; some hesitation and unevenness caused by rephrasing and searching for words;	Pronunciation is good; Some effort at accent, but is definitely non-native	Adequate language control; vocabulary range is lacking	Frequent grammatical errors that do not obscure meaning; little variety in structures	Adequate description; some additional details should be provided
1	Speech is frequently hesitant with some sentences left uncompleted; volume very soft.	Pronunciation is okay; No effort towards a native accent	Weak language control; basic vocabulary choice with some words clearly lacking	Frequent grammatical errors even in simple structures that at times obscure meaning.	Description lacks some critical details that make it difficult to understand
Total _____/20					

Tabelat e mëposhtme janë shembuj sugjerues se si mësuesi mund të vlerësojë detyrat e PEGJ.

Gjuhë angleze:

Rubric 1

20	• The assignment is completed correctly and contains additional and outstanding features
15	• The assignment is completed correctly with zero mistakes
10	• The assignment is partially correct with no major mistakes
5	• The assignment is not completed correctly and contains a lot of mistakes

Rubric 2

Points	Description
12	- Students understanding of concept is clearly evident - Student uses effective strategies to get accurate results - Student uses logical thinking to arrive at the conclusion
9	- Students understanding of the concept is evident - Student uses appropriate strategies to arrive at a result - Student shows thinking skills to arrive at the conclusion
6	- Student has limited understanding of a concept - Student uses strategies that are ineffective - Student attempts to show thinking skills
3	- Student has a complete lack of understanding of the concept - Student makes no attempt to use a strategy - Student shows no understanding

Rubric 3 (vlerësimi i një tregimi ose eseje jo formale)

Features	4	3	2	1
Quality of Writing	- Piece was written in an extraordinary style - Very informative and well-organized	- Piece was written in an interesting style - Somewhat informative and organized	- Piece had little style - Gives some new information but poorly organized	- Piece had no style - Gives no new information and very poorly organized
Grammar Usage & Mechanics	Virtually no spelling, punctuation or grammatical errors	Few spelling and punctuation errors, minor grammatical errors	A number of spelling, punctuation or grammatical errors	many spelling, punctuation and grammatical errors that it interferes with the meaning
Total ____/8				

Rubric 4 (vlerësimi i një eseje formale)

Areas of Assessment	4	3	2	1
Ideas	Presents ideas in an original manner	Presents ideas in an consistent manner	Ideas are too general	Ideas are vague or unclear
Organization	Strong and organized beg/mid/end	Organized beg/mid/end	Some organization; attempt at a beg/mid/end	No organization; lack beg/mid/end
Understanding	Writing shows strong understanding	Writing shows clear understanding	Writing shows adequate understanding	Writing shows little understanding
Word Choice	Sophisticated use of word choice makes essay very informative	The use of a wide range of vocabulary make essay informative	Needs more synonyms and wider range of vocabulary	Little or no use of a range of vocabulary
Sentence Structure	Sentence structure enhances meaning; flows throughout piece	Sentence structure is evident; sentences mostly flow	Sentence structure is limited; sentences need to flow	No sense of sentence structure or flow
Grammar	Few (if any) errors	Few errors	Several errors	Numerous errors
Total ___/24				

Gjuhë frënge:

Shembulli 1

Activité Production écrite

Ecrivez un article dans le journal local où vous proposez aux grandes marques de vêtements aimées par les jeunes de mettre sur le marché des vêtements neutres. Argumentez (220 -250 mots)

Evaluation

Critères	Points
Respecte la situation et le type de production demandée	2 points

Capacité à présenter des faits	3 points
Capacité à argumenter et prise de position	5 points
Cohérence et cohésion	3 points
Compétences lexicales et grammaticales	3 points

Au total _____/16

points	0-7	8-12	13-16
mention	Non acquis ☐	En cours d'acquisition ☐	Acquis ☐

Shembulli 2

FICHE D'AUTO-EVALUATION/EVALUATION

de Compréhension d'un document audio-visuel

	Eléments à évaluer	J'ai réussi 	Je n' ai pas réussi
Repérer	Le type de document(activite2 ex 1)		
Identifier	les éléments présents (exercice 2		
Comprendre	Les points principaux d' une information(activité 1/ex 2 activité 4/ex 1 Les points principaux de courtes interviews ex 1/2		

VIII. KRITERET DHE REFLEKTIMI PËR DETYRAT E NDRYSHME NË LËNDËN E GJUHËS SË HUAJ

8.1 Kriteret për kryerjen e detyrave

Mësuesi duhet të përcaktojë kriteret vlerësimi për çdo detyrë dhe të sigurojë udhëzime të qarta për nxënësit se si do të jetë detyra e përfunduar dhe si do të zbatohen kriteret. Kur vendosni një detyrë sigurohuni që:

- kërkesat e detyrës janë bërë sa më qartë të jetë e mundur për nxënësin;
- kriteret e vlerësimit dhe nivelet e arritjes t'i ofrohen çdo nxënësi në mënyrë që ata të dinë se çfarë duhet të bëjnë;
- çdo burim ose material i përdorur të jetë i qartë dhe i përshtatshëm për detyrën;
- arritjet e nxënësit maten për më shumë se një rezultat të nxëni;
- udhëzimet të jenë të qarta dhe koncize;
- niveli i gjuhës të jetë i përshtatshëm për vlerësimin;
- detyra nuk përmban gjini, kulturë ose ndonjë paragjykim tjetër;
- koha e lejuar është e mjaftueshme për kryerjen e detyrës.

8.2 Reflektimi ose komenti i mësuesit (Giving feedback)

Kur vlerësoni detyrën, mos harroni se reflektimet/komentet tuaja do të ndihmojnë nxënësit të kuptojnë pse ai / ajo mori atë rezultat dhe si mund të bëhet më mirë herën tjetër.

Komenti duhet të jetë:

- konstruktiv në mënyrë që nxënësit të ndihen të inkurajuar dhe të motivuar për t'u përmirësuar;
- në kohë, në mënyrë që nxënësit ta përdorë atë për të mësuar në vazhdim;
- i menjëhershëm në mënyrë që nxënësi të mund të mbajë mend atë bëri dhe të reflektojë në kohë;
- i fokusuar në arritje dhe përpjekje, jo te personi - puna duhet të vlerësohet, jo nxënësi;
- specifik për rezultatet e të nxënit në mënyrë që vlerësimi të jetë i qartë lidhur me të mësuarin.

Përgjigjet (komentet) e mësuesit mund të jenë:

- informale ose indirekte - të tilla si reagimet verbale në klasë (me tërë klasën), ose në mënyrë individuale me vetë nxënësin.
- formale ose të drejtpërdrejta - të tilla si listat e kontrollit ose komentet për nxënësin në mënyrë individuale, në formë të shkruar ose verbale;
- formative – të dhëna gjatë mësimit me qëllim ndihmës për nxënësin që të di se si të përmirësohet;
- përmbledhëse – të dhëna në fund të periudhës (ose të kapitullit) me qëllim informimin e nxënësve për çfarë kanë arritur.

IX. TESTET E ARRITJEVE

Një test është një vlerësim formal, përmbledhës, i strukturuar i arritjeve të nxënësve dhe i progresit të nxënësit. Testet janë një aspekt i rëndësishëm i procesit të mësimdhënie - nxënies nëse ata janë të integruar në “rutinën” e klasës dhe nuk trajtohen thjesht si një strategji “përmbledhëse”. Ata i lejojnë nxënësve të monitorojnë progresin e tyre dhe ofron informacion të vlefshëm për mësuesin në planifikimin e mëtejshëm të procesit të mësimdhënie – nxënies. Testet ndihmojnë në përpërimin e nxënësve nëse ato janë të lidhura qartë me mësimin dhe rezultatet e të nxënit. Dëshmitë tregojnë se teste të shkurtra janë më efektive për progresin e nxënësit se sa një test i gjatë. Është jashtëzakonisht e rëndësishme që testet të korrigjohen dhe nxënësve t’u jepet përshtypja për performancën e tyre. Testet e hartuara në klasë zbulojnë rreth njohurive të nxënësve për përmbajtjen dhe për zhvillimin e të menduarit. Përgjithësisht pyetjet e hapura japin informacion më të detajuar në lidhje me aftësitë e nxënësve sesa pyetjet në të cilat ka vetëm një përgjigje.

9.1 Parimet e hartimit të testeve nga mësuesi

Testet lejojnë shumëllojshmëri mënyrash të demonstrimit të aftësive të nxënësve. Prandaj:

- nxënësit duhet të kuptojnë qëllimin dhe vlerën e testit;
- testi duhet të masë arritjen e rezultateve të të nxënit për një kapitull ose periudhë të caktuar;
- duhen dhënë udhëzime të qarta për secilën pjesë të testit;
- pyetjet duhet të ndryshojnë nga më e thjeshta te ajo më komplekse;
- pikët duhet të jepen për çdo pyetje apo rubrikë të testit;
- pyetjet duhet të jenë të llojeve të ndryshme (po/jo, e saktë/e gabuar, me zgjedhje të shumëfishtë, çiftim i elementeve, plotësim i vendeve bosh, zëvendësim i elementeve; përgjigje e zgjeruar, përgjigje e shkurtër etj.,)

Testet duhet:

- të jenë të lehtë për t'u lexuar dhe të ketë hapësirë ndërmjet pyetjeve për të lehtësuar leximin dhe shkrimin;
- të përfshijnë një sërë rezultatesh të nxëni;
- të mund të kryhen nga nxënësit me nevoja të veçanta;
- t’ju krijojnë mundësi nxënësve të zgjedhin kërkesat e ushtrimeve në mënyrë të pavarur nga njëra – tjetra;
- të kenë nivele të ndryshme të pyetjeve;

- të llogariten me kohë të mjaftueshme për të përfunduar të gjithë nxënësit;
- të mos ngatërrohen me minitestet të cilat masin rendimentin e orës së mësimi dhe kanë vetëm një kërkesë.

Gjatë ndërtimit të testeve të arritjes për një grup njohurish të lëndës së gjuhës së huaj mësuesi duhet të ketë në konsideratë:

- Numri i pyetjeve në teste varet nga ajo çfarë do të testohet. Ky numër është i ndryshëm kur synohet testimi i përvetësimit të një koncepti, i përvetësimit të një mësimi, i përvetësimit të një kapitulli, i përvetësimit të lëndës së një periudhe, i përvetësimit vjetor të lëndës etj.
- Është mirë që testet të hartohen me pyetje të llojeve të ndryshme;
- Pyetjet në test është mirë të rradhiten sipas shkallës së vështirësisë së tyre.
- Numri i pyetjeve të testit varet edhe nga koha në dispozicion, kjo kohë mesatarisht duhet të jetë 45 minuta.
- Gjatë hartimit të një testi është shumë e rëndësishme vlefshmëria e pyetjeve të tij (d.m. th. garantimi i asaj që testi në tërësi duhet të vlerësojë ato koncepte, njohuri, aftësi e shprehje që ne i kemi vënë vetes si qëllim të kontrollojmë).

9.2 Hartimi i testit

Hartimi i testit të gjuhës së huaj bazohet te bazat metodologjike të hartimit të testeve.

Pjesa më e rëndësishme e fazave/hapave, nëpër të cilat kalon hartimi i testit të vlerësimit lidhet me strukturën e tij, e cila ndërtohet duke u bazuar në këto faza:

- Përcaktimi i aftësive dhe koncepteve që do të testohen me peshën përkatëse (% e pikëve që do të zënë secila aftësi);
- përcaktimi i peshës së niveleve që do të zbatohet në test (Niveli i dytë i arritjes së kompetencave(rekomandohet 40%) përfshin pyetje ku kërkohet që nxënësi të zbatojë një procedurë rutinë, mjaft të ushtruar në klasë. Niveli i tretë i arritjes së kompetencave (rekmandohet 40%) përfshin pyetjku nxënësit nuk i mjafton të kujtojë procedura rutinë, ose të imitojë zgjidhje standarde. Ai duhet të ndjehet para një situatë më komplekse, të cilën, sidoqoftë mund ta zgjidhë duke kombinuar njohuritë që disponon.Niveli i katërt i arritjes së kompetencave (rekmandohet 20%) përfshin pyetje ku nxënësi gjykon,zgjidh, jep mendim, vlerëson, harton duke vënë në dispozicion njohuritë e tij.)
- Ndërtimi i tabelës së specifikimit (Tabela e Blue –Printit);

Konceptet/ aftësitë	Përqindja = Pikët	Rezultatet e të nxënësit	Niveli II i arritjes së kompetencave	Niveli III i arritjes së kompetencave	Niveli IV i arritjes së kompetencave
.....					
Pikët totale të testit	100% = ... pikë		40%=pikë Ose 35%	40% =pikë Ose 40%	20%= ... pikë Ose 25%

- hartimi i pyetjeve të testit.
- përcaktimi i skemës së vlerësimit (bazuar në shpërndarjen normale). Sistemi i pikëzimit që përdoret më shpesh është ai që quhet analitik. Dy nga elementet bazë të këtij sistemi janë:
 - a. caktimi i pikëve për konceptet që testohet;
 - b. skema e pikëzimit (ku jepen kriteret e shpërndarjes së pikëve që janë akorduar për konceptet që do të testohet, duke patur parasysh për bazë përgjigjen e saktë që duhet të jepet për këtë çështje).

Në konvertimin e pikëve me nota, kufiri i poshtëm rekomandohet 25% e totalit të pikëve. Më pas caktohen intervallet e pikëve nga nota 4 – 10.

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Përqindja e pikëve	<25%	25-38%	39-51%	52-64%	65-77%	78-90%	91-100%

9.3 Llojet e pyetjeve që hartohen në teste

Pyetjet mund të jenë:

a. Objektive :

Këto pyetje quhen objektive pasi vlerësues të ndryshëm, që vlerësojnë në mënyrë të pavarur arrijnë në të njëjtin vlerësi, duke u bazuar në një çelës përgjigjesh të sakta.

b. Subjektive :

Këto pyetje quhen subjektive pasi nxënësi do të shprehë thjeshtë mendimin e tij, ndjenjat, vlerësimin pozitiv ose negativ rreth një çështjeje të caktuar.

Disa nga llojet e pyetjeve që mund të përdoren në teste paraqiten si më poshtë:

1. Pyetje të hapura (open-ended questions)

Në bazë të gjatësisë së përgjigjeve që kërkojnë këto pyetje ndahen në katër lloje.

- Plotësime fjalish (Cloze or completion questions)

Nxënësit i kërkohet të përfundojë një fjali të papërfunduar.

Shembull 1:

- I like places where _____ .
- If I were you, I _____ .
- I am not used to _____ .

- Pyetje me përgjigje të shkurtra (Short-answer questions)

Nxënësit i kërkohet të përgjigjet shkurt, me një shprehje, me një fjali të thjeshtë, qoftë edhe me një fjalë.

Shembull 1:

EMERGENCY PROCEDURES	
This applies to all persons on the school	
In cases of emergency (e.g. fire), find the nearest teacher who will:	
send a messenger at full speed to the Secretary Office OR inform the secretary Office via	
phone no	
PROCEDURE FOR EVACUATION	
Warning of an emergency evacuation will be marked by a number of short bell rings. (In the event of a power failure, this may be a hand-held bell or siren.)	
A. All class work will cease immediately.	
B.	
C. Teachers will take the class rolls.	
D.	

Complete the sentences below. Choose **NO MORE THAN THREE WORDS** from the text for each answer.

- In an emergency, a teacher will either phone the secretary office or
- The signal for evacuation will normally be several
-

- Pyetje me përgjigje të zgjeruar (Extended-answer questions)

Nxënësit i kërkohet të përgjigjet me fjali të përbëra ose komplekse, duke dhënë shpjegimet e duhura.

- Pyetjet e tipit ese (Essay-type questions)

Nxënësit i kërkohet të prodhojë një pjesë të përmbledhur në një numër të caktuar fjalësh, me tekst të strukturuar ku të paraqitet qartë hyrja, seksioni qendror dhe mbyllja.

Shembull 1

In your English class you have been talking about the environment. Today you are going to write an essay. Write an essay (up to 180 words) using all the notes you have taken during the discussion and give reasons for your point of view. *“Every country in the world has problems with pollution and damage to the environment.”*

Shembull 2

You see this announcement in your school English language magazine

<i>Book reviews wanted</i>
Have you read a book in which the main character behaved in a surprising way? Write us a review of the book, explaining what the main character did and why it was surprising. Tell us whether or not you would recommend this book to other people. The best reviews will be published in the magazine.

Write your review using no more than 200 words.

Shembull 3

You see this announcement on an English language website

<i>Articles wanted</i>
The most useful thing I have ever learned. What is the most useful thing you have learned? Who did you learn it from? Write an article answering these questions. We will publish the best articles on our website.

Write your article using 180-200 words.

Shembull 4

You have received this email from your English speaking friend Dario

From: Dario Subject: touring holiday Some college friends of mine are visiting your area soon for a week's touring holiday. They would like to travel around and learn about your local area and its history. Can you tell me about some of the places they could visit? What's the best way to travel around – car, bike or coach?

Thanks

Dario

Write your email. (160 words)

2. Pyetje me alternativa (multiple choice).

Një pyetje me zgjedhje të shumëfishtë përbëhet nga dy pjesë: nga trangu dhe përgjigjet alternative ndër të cilat dallohet përgjigja e vetme e saktë.

- Alternativat duhet të vendosen vertikalisht pas përmbajtjes së pyetjes, në përputhje me rendin alfabetik.
- Nuk duhet të përdoren alternativa që përplasen me njëra - tjetrën.
- Pyetjet ndërtohen në përgjithësi me 4 alternativa.
- Alternativat duhet të kenë gjatësi të njëjtë.
- Alternativat duhet të jenë homogjene dhe t'i referohen së njëjtës kategori.
- Në alternativa nuk duhet të ketë mbivendosje të dhënash apo intervalesh kohore.
- Vetëm një alternativë është e saktë. Nëse mund të jenë dy alternativa mësuesi specifikon "Zgjidh dy alternativa" dhe në këtë rast kjo pyetje ka 2 pikë.
- Pyetja me alternativë vlerësohet me një pikë.
- Në përgjithësi rekomandohet të mos përdoren si alternativa shprehjet "asnjë nga të mësipërmet", ose "të gjitha të mësipërmet".
- Pyetjet me alternativa shmangin në shkallë të lartë subjektivitetin në pikëzim.

Shembull 1

Look at the text in each question. What does it say? Choose the correct answer and circle the best alternative.

1. Students who do not sign up before Friday lunchtime...
 - A. won't be able to choose their afternoon activities next week.
 - B. will not be able to do afternoon activities next week.
 - C. will have to work in the afternoons next week.
 - D. Will be able to do the activity they want

Activity School Notice Board

Please sign up for next week's afternoon activities before Friday lunchtime. If you don't do this, we will select activities for you.

Shembull 2

Read the text below and choose the correct word for each space (A,B,C,or D)

Easter Island

Easter Island is a small triangle of rock situated in the Pacific

Ocean. It's about 2,000 miles (1) _____ the nearest city. Easter Island is (2) _____ for its statues. Hundreds of these huge, stone

A. for B. from C. on D. by

A. important B. interesting C. famous D. fascinating

.....

3. Pyetjet "Po/Jo" ose "e vërtetë/ e gabuar"

Përgjigja e saktë për këto lloj pyetjesh vlerësohet me një pikë.

Shembull 1

Bullying

The creators of a controversial computer game about bullying have decided to go ahead and launch the game despite calls for it to be banned. In the game, the player takes on the role of a new student at a high school who has to fight the bullies, by punching them or hitting them with a baseball bat.....

No	Sentence	True	False
1	The makers of the computer game decided not to release the game.		
2	In the game, the player takes on the role of a bully.		
			

4. Pyetjet me çiftim (matching)

Këto lloj pyetjesh janë efikase për të testuar nëse nxënësi ka kuptuar informacionin e dhënë në të lexuar, mund të ristrukturojë informacione komplekse ose të bëjë kombinimin e duhur të fjalive të përbëra dhe komplekse.

Për çdo çiftim të saktë jepet një pikë, pra nëse ushtrimi ka 4 kombinime nga të dy kolonat, ai do të marrë 4 pikë, nga 1 për çdo kombinim të saktë.

Shembull 1

The people all want to attend a course. Read the descriptions of eight courses. Decide which course would be the most suitable for each person and do the matching.

	Course		People
1	A - Form and Colour This is year-long course is perfect for people who want to learn about how to use a camera and who want to take it up as a	A	

	profession. Students will learn how to use light and shade, colour and different shapes. The course will also teach students to change their work using computer technology. Tips will be given on how best to get started in the profession.		
2	B - Practice makes Perfect Learn about how to use computer software to make your work life easier. This course is designed for people who use computers regularly as part of their career, but who feel they are unable to make the most of the technology. Learn about new software for storing documents and photographs and keeping records. This evening class runs for ten weeks from September to December.	B	Jenny is interested in a career in design, and wants to learn how to create art and change photographs using special computer programmes. She wants a course that will fit into her normal school day.
3	C. Explore your imagination.	C	
4		D	

Shembull 2

Match the two columns to have a meaningful sentence.

1	The rain started	a	when he was young.
2	He was a famous hockey player	b	before I was awarded the literature prize.
3	I wrote many books	c	while I was driving home.
4			

5. Pyetjet me plotësim (Gap filling)

Për çdo plotësim të saktë jepet një pikë.

Shembull 1

Complete this letter. Write one word for each space.

Dear Sir / Madam,

I stayed(a) _____ the Grand Hotel last week (b) _____ Tuesday to Thursday. I think I left a gold ring (c) _____ my hotel room. I (d) _____ in room 309. It (e) _____ be in the cupboard next (f) _____ the bed. Please (g) _____ you look for it? (h) _____ you find it,

can you send it to me?

Thank you very much,

Celia Hicks.

Shembull 2

Read the article about a student. Fill in the gaps with the correct word.

My name's Hannah and I'm twenty years old. I've got a daughter (a) _____

(calls/called/names) Nicole. She's (b) _____ (nearly/quite/yet) three now. I live in a small

flat (c) _____ (in/on/at) the city centre. It isn't a nice place to live. It's very noisy and dirty

and there is (d) _____ (somewhere/anywhere/nowhere) for Nicole to play.

6. Renditja sipas radhës së duhur (Ordering)

Ky tip ushtrimi konsiston në renditjen e disa elementevë sipas radhës së duhur, duke formuar një fjali, pohim të plotë ose edhe një tregim të shkurtër.

Shembull 1

What's the correct order to make a correct sentence?

a / decided/ go/ on/ picnic/ to/ we

Shembull 2

Put the sentences in the correct order so as make a story:

- After washing her face she
- She left home at
- Mira woke up at seven o'clock.
-

7. Transformim fjalish (key word transformation)

Shembull 1

Complete the second sentence so that it has a similar meaning to the first sentence, using the word given. Do not change the word given. You must use between 2 to 5 words, including the word given.

A very friendly taxi driver drove us to school.

driven We _____ a very friendly taxi driver.

9.4 Modele testesh

Shembull

Gjuhë Angleze; Klasa 12

Plotësimi i tabelës së specifikimeve (Blueprint)

Afësitë	Përqindja = Pikët	Rezultatet e të nxënit Nxënësi:	Niveli II i arritjes	Niveli III i arritjes	Niveli IV i arritjes
Të lexuarit (reading comprehension)	23 points 51 %	<i>finds the main idea in a text</i>	Ex. 1.1		
		<i>finds specific info and details</i>		Ex. 1.2	Ex. 1.3/4
		<i>guesses the meaning of a phrase or a word</i>			Ex. 1.5
		<i>comprehends a short text</i>		Ex. 2 Ex. 3	Ex. 3
Përdorimi i gjuhës (Use of language)	12 points 26%	<i>uses correctly superlative and comparative degrees of adjectives</i>	Ex. 4	Ex. 4	
		<i>uses correctly relative pronouns</i>	Ex. 5		
Të shkruarit (writing)	10 points 23%	<i>writes a short argumentative essay</i>	Ex. 6	Ex. 6	Ex. 6
	100% 45 pikë		35% pikë	40% pikë	25% points

*Shënim: Mësuesi sipas mundësive të klasës udhëzohet që të përfshijë edhe aftësinë e të dëgjuarit dhe të folurit në test.

Tabela e pikëve

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	<11	11-17	18-23	24-29	30-34	35-40	41-45

Shembull

Test përmbledhës 50 minuta (klasa 12- gjuhë angleze)

READING COMPREHENSION

Exercise 1

Read the text below and answer the questions. For questions 1 and 5, choose the answer which best answers the question according to the text. There is only one correct answer for each question. For questions 2-4, answer the questions using information from the text. You

may use words from the text or your own words. Do not use more than 20 words for each answer.

Learning languages

It is not easy to answer the question; “Which is the most difficult language to learn?” as there are many factors to be taken into consideration. In a first language the differences are unimportant because people learn their mother tongue naturally, so the question of how hard a language is to learn is only relevant when learning a second language.

A native speaker of Spanish, for example, will find Portuguese much easier to learn than a native speaker of Chinese, for example, because Portuguese is very similar to Spanish, while Chinese is very different, so first language can affect learning a second language. The greater the differences between the second language and the first, the harder it will be for most people to learn. Many people answer that Chinese is the hardest language to learn, possibly influenced by the thought of the complicated Chinese writing system and pronunciation. However, for Japanese speakers, who already use Chinese characters in their own language, learning writing will be less difficult than for speakers of languages using the Roman alphabet.

Some people seem to learn languages easily, while others find it very difficult. Teachers and the circumstances in which the language is learned also play an important role, as well as each learner's motivation for learning. If people learn a language because they need to use it professionally, they often learn it faster than people studying a language that has no direct use in their everyday life.

The language that British diplomats have found to be the most problematic for them is Hungarian, which has 35 cases, different forms of a noun according to whether it is subject, object, genitive, etc. This does not mean that Hungarian is the hardest language to learn for everyone, but it causes British diplomatic personnel, who are generally used to learning languages, the most difficulty. However, Tabassaran, a Caucasian language has 48 **cases**, so it might cause more difficulty if British diplomats had to learn it.

No language is easy to learn well, though languages which are related to the first language are easier. Learning a completely different writing system is a huge challenge, but that does not necessarily make a language more difficult than another. In the end, it is impossible to say that there is one language that is the most difficult language in the world.

1. Why has the author written this text? **1 point**
- A) To provide information about different languages in the world
 - B) To explain why British diplomats find it difficult to learn Hungarian
 - C) To give some factors which influence the learning of foreign languages
 - D) To support the idea of Chinese being the most difficult language to learn
2. Why do Chinese people find learning Portuguese difficult? **2 points**

-
3. When do people learn a language faster? **2 points**
-

4. Why does the Hungarian language cause the most difficulty
5. to British diplomats? **2 points**

-
6. According to the text, which are the easiest languages to learn? **2 points**
-

5. Which word or phrase is closest in meaning to “cases” in the fourth paragraph? **1 point**
- A) forms of verbs
 - B) forms of nouns
 - C) examples of words
 - D) particular situations

Exercise 2

*Read the text about visiting Geneva. Choose the statement from A–F which best summarises each paragraph and write the letter next to the numbers. There is **one** statement that you do not need to use.* **5 points**

- A** Attractive scenery around the city
- B** Entertainment events
- C** For science and nature lovers
- D** For those interested in global affairs
- E** Guided tour by bus
- F** Means of getting around

Geneva: What to do while you're there

1. _____ Commonly mistaken as the Swiss capital, the attractive city of Geneva sits nestled at the southern tip of Lake Geneva, surrounded by the Alps and with views of

Mont Blanc. It offers skiing and snowboarding for fans of the slopes, as well as hiking, culture, and cuisine for summer visitors.

2. _____ Discover ECNR (European Council for Nuclear Research), a physics laboratory that holds some of the most fascinating secrets of the universe. Also, don't forget that a visit to Geneva would not be complete without a mountain hike. Mont Salève is popular for a day trip; 20 kilometres from the city centre, it offers views of the lake and beyond into France.
3. _____ Explore the home of the United Nations at the *Palais des Nations*. Take a tour through the building, where some of the most important negotiations the world has ever seen have taken place. The *International Red Cross Museum* first opened in 1988 and underwent a significant renovation from 2011 to 2013. Explore the thought-provoking *Humanitarian Adventure*, which offers the opportunity to enter into the history of humanitarian action.
4. _____ The live music scene in Geneva is varied, from laid-back jam sessions at *Le Chat Noir* to rock and reggae at funky *L'Usine*. Join the city for the ultimate fireworks celebration to mark the end of Geneva's summer festival, which takes place during the second weekend of August. This is a grand affair that unites the city.
5. _____ Geneva has a public transport network consisting of trams, buses, boats, and trains. The whole system uses the same ticket. Public transport is free within the city for anyone who has booked a hotel. There are also free transfers to the city from the airport, making travel stress-free.

Exercise 3

*Read the text about robots and a new industrial revolution. Seven sentences have been removed from the text. For questions 1-8, choose from sentences A–I the one which best fits each gap. There is **one** sentence that you do not need to use. There is an example (0).*

8 points

Does the next industrial revolution spell the end of manufacturing jobs?

Robots have been taking our jobs since the 1960s. **(1)** _____ It comes down to the question of what a robot really is. **(2)** _____ For example, in the 20th century, traditional robots didn't look human but were automated machines or robotic arms building cars in factories. Commercial 21st century robots include supermarket self-checkouts, automated guided warehouse vehicles, and even burger-flipping machines in fast-food restaurants.

Ultimately, humans haven't become completely redundant because these robots may be very efficient, but they're also kind of dumb. They currently do not think; they just act, in highly accurate but very mechanical ways. (3) _____ But the need to physically supervise robotic machines is all set to change thanks to a new wave of smarter, better value robots that can adapt to multiple tasks. This change will be so significant that it will create a new industrial revolution.

This era known as 'Industry 4.0' is being driven by the same technological advances that enable the capabilities of the smartphones in our pockets. (4) _____ This combination will produce smarter robots with better sensing and communication abilities that can adapt to different tasks, and even coordinate their work to meet demand without the input of humans.

Industry 4.0 machines are flexible, collaborative, and can operate more independently, which ultimately removes the need for a highly-skilled workforce. But while these machines are getting smarter due to Artificial Intelligence, they are still not as smart as us.

(5) _____ So, programmers are still necessary.

What's coming next is known as 'deep learning'. Similar to big data analysis, it involves processing large quantities of data in real time to make decisions about the best action to take. (6) _____ A perfect example of deep learning was demonstrated by Google's *AlphaGo* software, which taught itself to beat the world's greatest *Go* players.

Exactly what impact a smarter robotic workforce with the potential to operate on its own will have on the manufacturing industry is still widely disputed. (7) _____ It could well be the 22nd century before robots really have the potential to make human labour obsolete by developing not just deep learning but true artificial understanding that mimics human thinking.

Ideally, Industry 4.0 will enable human workers to achieve more in their jobs by removing repetitive tasks and giving them better robotic tools. (8) _____

Technology that has made humans redundant in the past has forced us to adapt, generally with more education.

- A. So why are politicians and business leaders only now becoming so worried about robots causing mass unemployment?
- B. After reviewing the data, business analysts decided to invest in the production of more powerful microchips.
- C. However, the majority do agree that Artificial Intelligence, as we know it from science fiction, is still in its infancy.

- D. In theory, this would allow us humans to focus more on business development, creativity and science, which would be much harder for any robot to do.
- E. Such innovations use low-cost and high-power computers, high-speed communication and Artificial Intelligence.
- F. The difference is that the machine learns from the data so it can improve its decision making.
- G. This is because today's industrial Artificial Intelligence operates at a narrow level, which gives the appearance of human intelligence exhibited by machines, but it still needs to be designed by humans.
- H. This means that humans are still needed to work around robots, doing the jobs machines can't, and fixing them when they break down.
- I. While science fiction has often portrayed robots as androids carrying out tasks in the much the same way as humans, the reality is that robots take much more specialised forms.

USE OF LANGUAGE

Exercise 4

Complete the conversation with the comparative or superlative form of the adjectives in brackets. **7 points**

In the Modern Art Museum

A: What do you think of the exhibition, John?

B: Yeah, great, actually it's (1) _____ (good) than I expected.

A: Yeah, I think it's (2) _____ (funny) than last year. Actually it's the (3) _____ (good) exhibition I've ever been to. I really liked the photos of the birds. They are as (4) _____ (colorful) as in real nature.

B: Personally, I thought the giant boy sculpture was the (5) _____ (interesting) thing in the exhibition.

A: I didn't see it. Where is it?

B: It's a little bit (6) _____ (far), on the right. It's (7) _____ (big) than you, so you can't miss it.

A: Thank you.

Exercise 5

Put one suitable word in each space (who, which)

5 points

The story so far:

Mr.Brown (1) _____ is travelling to Paris because of a mysterious letter, is the only person (2) _____ witnesses a murder at the train station. He went to an office there to answer the letter (3) _____ he had received. There he discovered that his uncle Gordon, (4) _____ lives in South America, has sent a small box (5) _____ he is only to open if in trouble.

WRITING

Exercise 6

Write an essay on the following topic:

Which has a more positive impact on academic achievement at school:

a student's self-motivation or a motivating teacher?

*In your essay, give at least **two arguments** to support your opinion. You should write at least **180 words**.*

	content	organisation	grammar	vocabulary	mechanics
points	2	2	2	2	2

Shembull 2

Test përmbledhës 50-60 minuta (klasa 12- gjuhë frënge)

Plotësimi i tabelës së specifikimeve (Blueprint)

Afësitë	Përqindja = Pikët	Rezultatet e tënxënit Nxënësi:	Niveli II i arritjes	Niveli III i arritjes	Niveli IV i arritjes
Të lexuarit (compréhension écrite)	23 points 51 %	<i>Trouve l'idée principale d'un texte</i>	Ex.1		
		<i>Trouve des informations spécifiques</i>		Ex.1	
		<i>Trouve le sens détaillé des mots et expressions</i>			Ex.1/3
		<i>Comprend un petit texte</i>	Ex.2	Ex.2/3	Ex.2/3
Përdorimi i gjuhës Utilisation de la langue	12 points 26%	<i>Utilise correctement les structures d'une conversation de la vie quotidienne</i>	Ex.4	Ex.4	
		<i>Utilise correctement les</i>		Ex.5	Ex 5

		<i>différentes structures de la grammaire (temps et modes etc)</i>			
		Utilise correctement les différentes structure de la grammaire (articles ,pronoms ,prépositions)	Ex 6	Ex. 6	
Të shkruarit Production écrite	10 points 23%	<i>Écrit un essai argumenté/article</i>	Ex.7	Ex.7	Ex.7
	100% 45 pikë		40% 18 pikë	40% 18 pikë	20% 9 points

Shënim: Mësuesi sipas mundësive dhe nivelit të klasës udhëzohet që të përfshijë edhe aftësinë e të dëgjuarit dhe të folurit në test.

Tabela e pikëve

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	<11	11-17	18-23	24-29	30-34	35-40	41-45

Gjuha Frënge

RUBRIQUE I

COMPREHENSION ÉCRITE

Texte 1

Lisez le texte ci-dessus, puis répondez aux questions, en cochant (x) la bonne réponse, ou en écrivant l'information demandée

10 points

Santé : Un adulte sur cinq sera obèse en 2025

Si des politiques de lutte contre l'obésité ne sont pas mises en œuvre « rapidement » dans le monde, des « conséquences sanitaires d'une ampleur inconnue » sont à craindre, estime le Pr Majid Ezzati. Selon une étude coordonnée par ce chercheur de l'Imperial Collège de Londres, l'obésité touche aujourd'hui près de 650 millions d'adultes, soit 13% de la population mondiale adulte, un pourcentage qui pourrait atteindre 20% d'ici 2025 si le rythme de progression actuelle de cette épidémie se maintient.

« En 40 ans, nous sommes passés d'un monde où l'insuffisance pondérale était deux fois plus importante que l'obésité à un monde où les personnes obèses sont plus nombreuses que celles en sous-poids », souligne le scientifique. [...]

L'étude évalue le nombre d'obèses adultes à 641 millions en 2014, dont 375 millions de femmes et 266 millions d'hommes. En 1975, ils n'étaient que 105 millions. Une explosion liée notamment à une alimentation industrielle trop riche, mais aussi à des prédispositions génétiques. [...] L'obésité constitue désormais « un problème important de santé publique » dans de nombreuses régions à revenu intermédiaire (Pacifique, Moyen-Orient, Afrique du Nord, certains États d'Amérique du sud ou des Caraïbes), relève l'étude. Si l'IMC* est resté globalement stable entre 1975 et 2014 chez les femmes japonaises et la plupart des femmes européennes (à l'exception notable des Britanniques), les six pays riches anglophones (USA, Royaume-Uni, Australie, Canada, Irlande et Nouvelle-Zélande) présentent des résultats nettement plus inquiétants: ils accueillent aujourd'hui un cinquième des adultes obèses dans le monde, soit 118 millions de personnes, et 27% des obèses sévères, soit 50 millions.

La résolution du problème passe à la fois par une action individuelle et collective : une remise en question des habitudes alimentaires de chacun s'impose, de même que la mise en place de politiques visant à freiner le développement de l'obésité.

APF ,20 avril 2016

* 'L'IMC (indice de masse corporelle) correspond au rapport entre le poids et la taille d'une personne

Cochez la réponse correcte :

1. L'obésité est un phénomène qui :

1 point

- A) Accroît
- B) Diminue
- C) reste invariable.
- D) reste inconnu.

2. Si on ne prend pas de mesures, d'ici en 2025, combien d'adultes en souffriront : **1 point**

- A) 13%
- B) 20%
- C) 27%
- D) 30% ?

3. Selon une étude coordonnée par le chercheur Pr Majid Ezzati :

1 point

- A) Il y a plus de femmes adultes obèses que des homes
- B) Il y a plus d'hommes adultes obèses que des femmes
- C) La réponse n'est pas dans le texte
- D) Il y a tant de femmes adultes obèses que des hommes.

Répondez aux questions

4. Quelles sont les causes de l'augmentation de l'obésité ? **2 points**

- a) _____
- b) _____

5. Est-ce qu'il y a des pays où les chiffres de l'obésité n'ont pas connu une progression **1 point**

6. Pour quelles régions ce phénomène est devenu un problème important de santé Citez-les? **3 points**

7. Comment on peut résoudre ce problème selon le texte? **1 point**

Exercice 2

Complétez le message avec les mots ci –dessous .Faites les modifications nécessaires

8 points

Salon des solidarités

Ce salon _____ de réunir de nombreuses associations caritatives et de leur permettre_____. Il a été _____ en 2005, d'abord sous le nom de Salon de l'humanitaire. De nombreuses _____,y sont représentées: Médecins sans frontières, l'UNICEF, la Croix-Rouge, etc. L'_____ et le bénévolat sont donc _____ dans ce salon.

Vous aussi, vous pouvez _____ à ceux qui sont en difficulté en faisant un don ou devenant _____ dans l'une de ces associations.

http://www.solidaire .com

bénévole-ONG-action humanitaire--- récolter des fonds-venir en aide – avoir pour objectif –créer _ à l'honneur

Exercice 3

On a enlevé du contenu de cette lettre 5 expressions Choisissez l'expression qui convient de A à F. Attention une des expressions ne doit pas être utilisée **5 points**

Sujet: Smartphones: outil de travail ou la laisse électronique?

Bonjour à tous!

J'ai 25 ans et j' (1) _____ récemment. A mon arrivée dans l'entreprise, le directeur m'a donné un Smartphone, J'étais vraiment surpris! En effet, cet appareil coûte très cher ... c'est une merveille technologique! J'ai donc considéré ce <cadeau> comme (2)_____. Et puis, j'étais content aussi car grâce à ce téléphone, je peux passer des appels illimités ... et c'est gratuit ! Inutile donc de continuer à avoir un téléphone portable personnel pour (3)_____ ou ma famille, Je les appelle et je leur envoie des messages avec le Smartphone du bureau ! Je ne dépense plus un centime pour mes communications. Je trouvais tout cela vraiment génial mais depuis 1 mois, mon directeur m'appelle le week-end et m'envoie des mails tard le soir. Il faut lui répondre rapidement, (4)_____, Je travaille de plus en plus, J'ai la sensation que j'(5)_____ _qu'avant. De plus, ces heures supplémentaires ne sont pas comptabilisées donc pas payées. Voilà ma situation. Qu'en pensez-vous ? Pour vous, le Smartphone est-il un extraordinaire outil de travail ou une laisse électronique ? Que feriez-vous à ma place?

Merci d'avance pour vos réponses!

Martin

- A) *un signe de reconnaissance*
- B) *ai été embauché*
- C) *être toujours disponible*
- D) *appeler mes amis*
- E) *– ai besoin de plus*
- F) *ai moins de vie privée.*

Utilisation de la langue

Exercice 4

Complétez le dialogue avec: afin de / pour / pour que /. Depuis

4 points

La parole est aux représentants des ONG.

Claire. : « Nous menons des actions sur le terrain _____ la pauvreté disparaisse ».

Pierre: « Moi. je représente une association qui a été créée _____ aider les enfants en difficulté scolaire et qui exerce son activité ici _____ 2 ans ».

Claire: « Nous offrons les structures nécessaires _____ former les candidats au départ en émission humanitaire. »

Exercice 5

Mettez les verbes entre parenthèses au subjonctif ou indicatif ?

3 points

Aller étudier à l'étranger

Avant de vous installer, il faut que vous (avoir) _____ une idée des possibilités de logement sur place.

Il est préférable que vous (chercher) _____ des informations sur Internet. Il y a beaucoup de sites qui vous permettront de savoir quels sont les prix.

Si vous (trouver) _____ une annonce intéressante, nous vous conseillerons de contacter le propriétaire pour vous présenter.

Exercice 6

Complétez les phrases avec l'élément qui convient ou cochez la réponse exacte

5

points

1. L'émission musicale _____ ce journaliste anime sur TV5 est vraiment passionnante.
A. dont B. où C. que D. qui
2. De toute façon _____ je fasse, vous ne semblez pas intéressés par ce cours de science
A. bien que B. pour que C. quoi que D. sans que
3. Notre départ est à minuit tant dis que _____ est à 15 h 00.
A. la sienne B. le mien C. les siens D. le vôtre
4. Des associations du Croix Rouge ont offert des livres aux enfants .
A. Elles en leur ont offert. B. Elles leur en ont offert.
C. Elles les leur ont offerts. D. Elles en ont offert à eux
5. Le président français a précisé que les financements culturels européens _____ des artistes sont liés à leurs compétences et non à leur réputation. 1 point
A. au fond B. au moyen C. au profit D. au lieu

Exercice 7

Production écrite

10 points

Dans le cadre de l'organisation de « Une journée sans ma voiture » Le maire de votre ville a décidé d'interdire la circulation des voitures dans le centre-ville. Vous écrivez un article sur le journal local pour donner votre opinion sur cette interdiction (160-180)

	Contenue	Organisation	Grammaire	Lexique	Orthographie
points	2	2	2	2	2

1. Brainstorming

- draw students' attention on the first slide of the power point presentation.
- ask if they know what is the meaning of these sayings.
- ask if they agree or disagree with them.

2. Listening for specific information

- Pre listening- Predict by asking "What do you think the text will be about? (Students look at the picture and guess.)
- Listening - Play the recording. Students listen and follow the text in their books. They might underline the words they don't know or words related to money.
- After listening- Which of the saying in the first slide do you think the man would agree with and why?

3. Reading:

a. Comprehension exercises

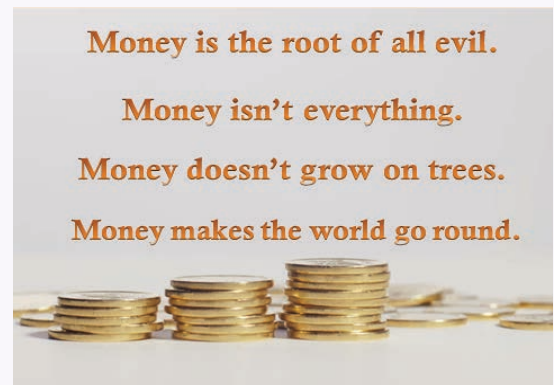
- True or false:** Students read the sentences given very carefully. Then, referring to the text they decide whether the sentences are True or False.
- Guessing the meaning:** Students work individually. They try to find words from the text that have the same meaning with the ones given. Students answers are elicited. (Discovered ;Own country ,Abilities ,Solved the problem ,Was given ,Unnecessarily throw away)

b. Group-work/Competition. Reading for specific information

- Students are divided into groups of six.
- Each group is asked to find at least six changes Mark Boyle made in his life.
- The first group to finish is the winner. The answers are shown on the screen and the students check on their notes.

4. Group work activity: Throwing the ball

- Students divided into groups and given a piece of paper.
- Each group has a different colour.
- The students are given two minutes to complete one sentence about themselves using word and expressions learned from the text.
- Then the ball is thrown to one member of the group who reads the sentence he/she has written.

Capacité à présenter des faits	3 points
Capacité à argumenter et prise de position	5 points
Cohérence et cohésion	3 points
Compétences lexicales et grammaticales	3 points

Au total _____/16

points	0-7	8-12	13-16
mention	Non acquis ☐	En cours d'acquisition ☐	Acquis ☐

Shembulli 2

FICHE D'AUTO-EVALUATION/EVALUATION

de Compréhension d'un document audio-visuel

	Eléments à évaluer	J'ai réussi 	Je n' ai pas réussi
Repérer	Le type de document(activite2 ex 1)		
Identifier	les éléments présents (exercice 2		
Comprendre	Les points principaux d' une information(activité 1/ex 2 activité 4/ex 1 Les points principaux de courtes interviews ex 1/2		

1. Brainstorming

- draw students' attention on the first slide of the power point presentation.
- ask if they know what is the meaning of these sayings.
- ask if they agree or disagree with them.

2. Listening for specific information

- Pre listening- Predict by asking "What do you think the text will be about? (Students look at the picture and guess.)
- Listening - Play the recording. Students listen and follow the text in their books. They might underline the words they don't know or words related to money.
- After listening- Which of the saying in the first slide do you think the man would agree with and why?

3. Reading:

a. Comprehension exercises

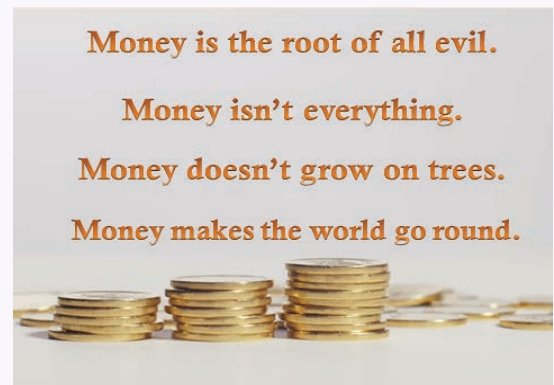
- True or false:** Students read the sentences given very carefully. Then, referring to the text they decide whether the sentences are True or False.
- Guessing the meaning:** Students work individually. They try to find words from the text that have the same meaning with the ones given. Students answers are elicited. (Discovered ;Own country ,Abilities ,Solved the problem ,Was given ,Unnecessarily throw away)

b. Group-work/Competition. Reading for specific information

- Students are divided into groups of six.
- Each group is asked to find at least six changes Mark Boyle made in his life.
- The first group to finish is the winner. The answers are shown on the screen and the students check on their notes.

4. Group work activity: Throwing the ball

- Students divided into groups and given a piece of paper.
- Each group has a different colour.
- The students are given two minutes to complete one sentence about themselves using word and expressions learned from the text.
- Then the ball is thrown to one member of the group who reads the sentence he/she has written.

Capacité à présenter des faits	3 points
Capacité à argumenter et prise de position	5 points
Cohérence et cohésion	3 points
Compétences lexicales et grammaticales	3 points

Au total _____/16

points	0-7	8-12	13-16
mention	Non acquis ☐	En cours d'acquisition ☐	Acquis ☐

Shembulli 2

FICHE D'AUTO-EVALUATION/EVALUATION

de Compréhension d'un document audio-visuel

	Eléments à évaluer	J'ai réussi 	Je n' ai pas réussi
Repérer	Le type de document(activite2 ex 1)		
Identifier	les éléments présents (exercice 2		
Comprendre	Les points principaux d' une information(activité 1/ex 2 activité 4/ex 1 Les points principaux de courtes interviews ex 1/2		